

Финансијски план SMATSA доо за 2019. годину

PAR.PLN.003

Верзија : 1.0
Датум : 25.12.2018.

ЛИСТА САГЛАСНОСТИ

Наредна табела садржи имена директора који су дали сагласност за употребу овог документа.

Функција	Име и презиме / Потпис	Датум
Директор	Предраг Јовановић	
Заменик директора	Лазо Максимовић	
Директор Сектора за управљање ваздушним саобраћајем	Ненад Шакић	
Директор Сектора за ваздухопловну технику	Лука Павловић	
Директор за безбедност и квалитет	Миленко Мајсторовић	
Директор за информационе технологије и обезбеђивање	Слободан Цвијан	
Директор Сектора економских и финансијских послова	Слободан Гавровић	
Директор Сектора за обуку ваздухопловног особља	Небојша Скорић	
Директор Сектора за људске ресурсе, правне и опште послове	Огњен Пантелић	
Начелник Службе комерцијалних послова	Зоран Максић	

(намерно остављена страна)

ЛИСТА САГЛАСНОСТИ

Наредна табела садржи имена руководиоца организационих јединица који су дали сагласност за употребу овог документа.

Функција	Име и презиме / Потпис	Датум
Шеф Одељења за планирање, анализу и извештавање	Мара Ћујић	
Шеф Одељења за финансијске послове	Мирјана Бранковић	
Шеф Одељења за праћење реализације уговора	Илинка Секулић	
Шеф Одељења набавних послова	Весна Којић	

ЛИСТА УЧЕСНИКА У ИЗРАДИ ДОКУМЕНТА

Функција	Име и презиме / Потпис	Датум
Сарадници		
Координатор књиговодства	Војислава Окрајнов	
Специјалиста за комерцијалне послове, анализу тржишта и припрему комерцијалних понуда	Огњен Бабић	
Специјалиста за анализу пословног планирања	Ивана Белановић	
Специјалиста за формирање трошковне базе	Вукосава Вујовић	
Специјалиста за анализу ваздушног саобраћаја	Владан Крстић	
Специјалиста за анализу ваздушног саобраћаја	Наташа Жежељ-Павићевић	
Стручни сарадник за обраду података, план и анализу	Радослав Пауновић	
Стручни сарадник за обраду података, план и анализу	Анела Џутески	

ИДЕНТИФИКАЦИОНА СТРАНА ДОКУМЕНТА

Опис документа			
Назив документа:			
Финансијски план SMATSA доо за 2019. годину			
Ознака документа			
PAR.PLN.003		Датум:	25.12.2018.
Кратак опис			
Доношење Финансијског плана Контроле летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд прописано је чланом 10. Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе / Уговора о потврђивању континуитета пружања ваздухопловних услуга у ваздушним просторима Црне Горе и Србије (II Ов. бр. 2164/2012 од 25.04.2012. године ОУ.СД број 282/2 од 25.04.2012. године). Наведеним уговором предвиђено је да се приходи исказују и распоређују према наменама дефинисаним годишњим финансијским планом, на који писане сагласности дају Владе држава оснивача.			
Кључне речи			
финансијски план			
Контакт особа:	Контакт телефон:	e-mail:	OJ:
Мара Ћујић	321-8028	mara.cujic@smatsa.rs	PAR

Статус и степен поверљивости документа			
Статус		Степен поверљивости	
Нацрт	☐	Општа употреба	☐
Предлог	☐	Интерно	☐
У употреби	☐	Поверљиво	☐

ЛИСТА ИЗМЕНА ДОКУМЕНТА

Наредна табела садржи податке о изменама документа.

Верзија	Датум	Разлог измене	Промењене странице
1.0	25.12.2018.		Све

САДРЖАЈ

1	Увод	1
2	Основни подаци о Друштву	2
2.1	Делатност	3
2.1.1	Услуге у ваздушној пловидби (ANS – Air Navigation Services)	5
2.1.2	Обука ваздухопловног особља	6
2.1.3	Калибража ЗРНС из ваздуха	6
2.1.4	Одржавање ваздухоплова	7
2.2	Правни оквир	7
2.3	Органи управљања и организациона структура	9
2.4	Учешће у раду међународних организација	9
3	Финансијско пословање	10
3.1	Приходи и примања	12
3.2	Пословни приходи	13
3.2.1	Приходи од пружања услуга на домаћем тржишту - Уговор са Аеродромом Београд	13
3.2.2	Приходи од терминалних накнада (домаћи и ино терминал)	13
3.2.3	Приходи од рутних накнада	16
3.2.4	Приходи од рутних накнада у Босни и Херцеговини	18
3.3	Остали пословни приходи	19
3.3.1	Услуге калибраже	19
3.3.2	Услуге школовања контролора летења	20
3.3.3	Приходи од пружања услуга комуникације и радарских података	20
3.3.4	Приходи SMATSA Ваздухопловне академије	20
3.3.5	Остали пословни приходи	21
3.4	Финансијски приходи	21
3.5	Остали приходи и приходи од наплаћених услуга из ранијег периода	22
3.6	Пренета средства	22
3.7	Остали приливи	22
3.8	Повраћај ПДВ-а и рефундирана боловања из претходне године	22
3.9	Екстерни извори финансирања	23
4	Расходи и издаци	24
4.1	Трошкови материјала	25
4.2	Људски ресурси и трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	26
4.2.1	Број и структура запослених	26
4.2.2	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	28
4.3	Трошкови производних услуга	32
4.4	Нематеријални трошкови	34

4.5	Издавања за ваздухопловне власти	35
4.6	Финансијски трошкови	36
4.7	Остали трошкови	36
4.8	Порези	37
4.9	Отплате кредита	37
У складу са динамиком отплате обавеза по основу Уговора о зајму са ЕИБ, планирано је плаћање главнице у износу од 472 милиона РСД у 2019. години, док су све обавезе по кредиту ЕБРД (оперативни бр. 29147 од 09.02.2015. године) у потпуности измирене у 2017. години.		
4.10	Инвестиције	37
4.10.1	Извори финансирања	38
4.10.2	Структура планираних инвестиција у 2019. години.....	38
4.10.3	Најзначајније нове инвестиције у 2019. години	40
5	Ризици и пословне шансе	43
5.1	Финансијски ризици	43
5.2	Одступања саобраћаја у односу на прогнозу.....	44
5.3	Одлагање решавања надокнаде трошкова у терминалу.....	45
5.4	Низак степен реализације планираних инвестиционих улагања	45
5.5	Неадекватно процењени услови кредита за реализацију стратешких пројеката и динамика повлачења средстава	45
5.6	Мере за уклањање или умањења ризика	46
5.6.1	Финансијски ризици.....	46
5.6.2	Одступања саобраћаја у односу на прогнозу	46
5.6.3	Контрола инвестиционих улагања	47
5.6.4	Неадекватно процењен износ кредита за реализацију стратешких пројеката и динамика повлачења средстава.....	47
6	Финансијски извештаји	48
6.1	Биланс стања	48
6.2	Биланс успеха	54
6.3	Извештај о новчаним токовима	57
7	Ознаке и скраћенице	59
8	Прилози	61
8.1	Прилог 1 – Организациона структура Друштва	61
8.2	Прилог 2 – Стање дуговања на дан 31.12.2018. године	62
8.3	Прилог 3 - Одлука бр 153 - EUROCONTROL Проширеног комитета	63
8.4	Прилог 4 – Извештаји о кредитима	65
8.5	Прилог 5 – Маса за зараде, број запослених и просечна зарада по месецима	68

СПИСАК СЛИКА

Слика 1. Делатност Друштва.....	4
Слика 2. Територија на којој Друштво пружа услуге у ваздушној пловидби.....	5
Слика 3. Везе са државним институцијама	7
Слика 4. Учешће авио компанија у укупном саобраћају у терминалу у 2018. години	14
Слика 5. Број полетања и фактурисане терминалне накнаде у периоду од 2013. до 2018. године	14
Слика 6. Очекивани приход од домаћег и ино терминала у 2019. години (000 РСД)	15
Слика 7. Прелиминарни кључ расподеле прихода за 2019. годину међу ентитетима...	17

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела 1. Рацио показатељи за 2018. и 2019. годину	11
Табела 2. Планирани приходи и примања у 2019. години.....	12
Табела 3. Прогноза прихода Друштва од терминалних накнада у Србији и Црној Гори за 2019. годину	15
Табела 4. Прогноза прихода Друштва од рутних накнада у Србији и Црној Гори за 2019. годину	18
Табела 5. Прогноза прихода Друштва од рутних накнада у Босни и Херцеговини за 2019. годину.....	19
Табела 6. Планирани приход од услуга калибраже у 2019. години	19
Табела 7. Планирани приход од школовања контролора летења у 2019. години	20
Табела 8. Планирани приход од школовања пилота у 2019. години	21
Табела 9. Планирани расходи и издаци у 2019. години	24
Табела 10. Трошкови материјала	25
Табела 11. Број запослених према степену стручне спреме.....	26
Табела 12. Старосна структура запослених.....	27
Табела 13. Структура запослених према годинама радног стажа	27
Табела 14. Планирани просечан број запослених у 2019. години	28
Табела 15. Трошкови зарада и накнада зарада и остали лични расходи	32
Табела 16. Трошкови производних услуга	33
Табела 17. Нематеријални трошкови	35
Табела 18. Финансијски трошкови	36
Табела 19. Остали трошкови	36
Табела 20. Биланс стања на дан 31.12.2019. године (у хиљадама динара)	48
Табела 21. Биланс успеха у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године (у хиљадама динара).....	54
Табела 22. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године (у хиљадама динара)	57
Табела 23. Очекивана реализација у 2018. години за масу зарада, број запослених и просечну зараду по месецима (износи у РСД)	68
Табела 24. Планирана маса зарада, број запослених и просечна зараду по месецима у 2019. години (износи у РСД).....	69
Табела 25. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи – планирани пресек на месечном нивоу у 2019. години (износи у РСД)	70

(намерно остављена празна страна)

Увод

Доношење Финансијског плана Контроле летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд (у даљем тексту: Друштво) прописано је чланом 10. Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе / Уговора о потврђивању континуитета пружања ваздухопловних услуга у ваздушним просторима Црне Горе и Србије (II Ов. бр. 2164/2012 од 25.04.2012. године ОУ.СД број 282/2 од 25.04.2012. године), где је предвиђено да се приходи исказују и распоређују према наменама дефинисаним годишњим финансијским планом, на који писане сагласности дају владе држава оснивача.

На основу члана 11. истог уговора, Друштво обавља делатност на основу ратификованих мултилатералних споразума ради извршења преузетих међународних обавеза и своје приходе искључиво користи за обављање делатности.

На основу Финансијског плана Друштва, врши се распоређивање планираних прихода и примања у току године по наменама за обављање делатности Друштва, те тиме Финансијски план представља основ за ангажовање средстава за обављање делатности Друштва.

У изради Финансијског плана Друштва за 2019. годину, коришћен је обрачунски курс од 118,80 РСД/ЕУР.

Основни подаци о Друштву

Назив Друштва:

Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд

Седиште:

Трг Николе Пашића 10, 11000 Београд,
Република Србија, п.ф. 640

Матични број:

17520407

ПИБ:

103170161

Телефонски број:

+381 11 321 8123

Факс:

+381 11 324 0456

Електронска пошта:

kl@smatsa.rs

Интернет адреса:

www.smatsa.rs

Делатност

На основу Закона о привредним друштвима Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 36 /11, бр. 99/11, бр. 83/14 и бр 5/15), Закона о привредним друштвима Црне Горе ("Службени лист РЦГ" бр. 6/02, и "Службени лист ЦГ" бр. 17/07, бр. 80/08, бр. 36/11), Закона о ваздушном саобраћају Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 73/10, бр. 57/11, бр. 93/12 и бр. 45/15) Закона о ваздушном саобраћају Црне Горе („Службени лист ЦГ“ бр. 66/08 и бр. 30/17), Споразума о сарадњи у области ваздушног саобраћаја, Влада Републике Србије и Влада Црне Горе закључиле су Уговор о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе / Уговор о потврђивању континуитета пружања ваздухопловних услуга у ваздушним просторима Црне Горе и Србије (II Ов. бр. 2164/2012 од 25.04.2012. године ОУ.СД број 282/2 од 25.04.2012. године). Уговором се потврђује континуитет постојања заједничког пружаоца услуга (провајдера ваздухопловних услуга) у ваздушној пловидби - Контроле летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд (Друштво) са циљем да обавља делатност у складу са прописима о ваздушном саобраћају у државама оснивачима, међународним уговорима, међународним стандардима и препорученој пракси.

Друштво послује у складу са одредбама закона држава оснивача којима се уређује правни положај привредних друштава.

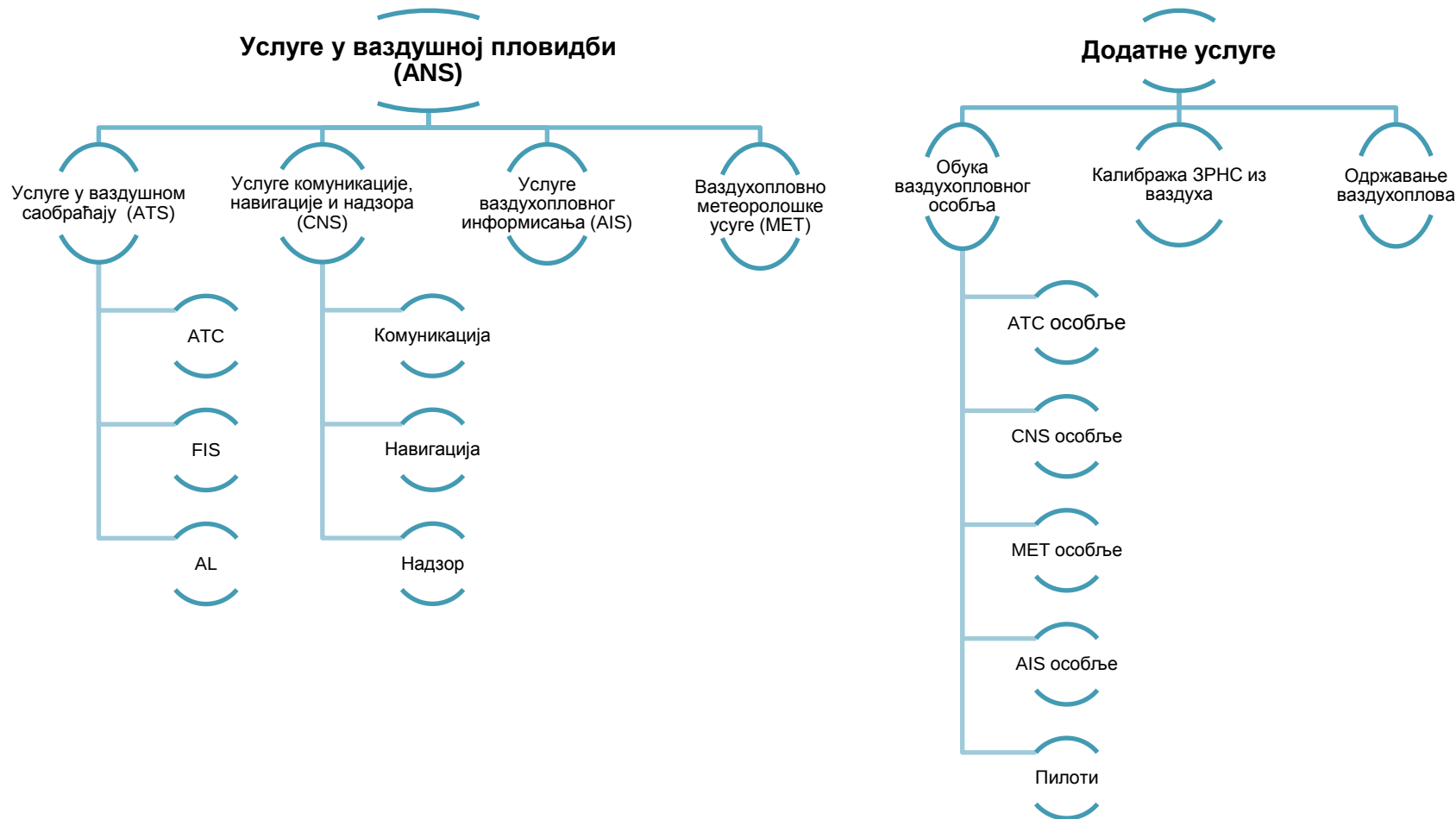
Политика заједничког деловања Републике Србије и Црне Горе представља позитиван пример међудржавне сарадње у Европи на пољу пружања услуга у ваздушној пловидби у складу са тежњама Јединственог европског неба, и као такав треба да опстане и да се прошири.

Пословање Друштва је у потпуности усклађено са националном и међународном регулативом, међународним споразумима и европским системом управљања ваздушним саобраћајем.

Основна делатност Друштва представља пружање услуга у ваздушној пловидби (Air Navigation Services - ANS), док се додатне услуге односе на школовање контролора летења, пилота и другог ваздухопловног особља, калибражу земаљских радио навигационих средстава (ЗРНС), консултантске услуге и одржавање ваздухоплова.

Вишедеценијска традиција и потврђене вредности у пружању услуга у ваздушној пловидби и пружању додатних услуга, декларишу Друштво као поузданог и признатог пружаоца услуга у ваздушној пловидби који у региону заузима значајно место. Овакав положај и реноме који Друштво ужива не само у регионалној ваздухопловној заједници него и међу корисницима услуга и представницима ваздухопловне индустрије, условљава приступ пословању који одржава и унапређује такав положај и препознаје Друштво као преферираног партнера.

Слика 1. Делатност Друштва

Услуге у ваздушној пловидби (ANS – Air Navigation Services)

Друштво пружа услуге у ваздушној пловидби у ваздушном простору Републике Србије, ваздушном простору државе Црне Горе, делу ваздушног простора изнад Јадранског мора, и 55% горњег ваздушног простора територије Босне и Херцеговине. Од априла 2014. године, контролу летења у горњем слоју ваздушног простора изнад Косова и Метохије (КФОР сектор) пружа HungaroControl.

Слика 2. Територија на којој Друштво пружа услуге у ваздушној пловидби

Услуге у ваздушном саобраћају (ATS – Air Traffic Services)

Услуге у ваздушном саобраћају које Друштво пружа на безбедан, редован и ефикасан начин подразумевају:

- услуге контроле летења (ATC – Air Traffic Control);
- услуге информисања ваздухоплова у лету (FIS – Flight Information Service) и
- услуге узбуњивања (AL – Alerting Services).

ATS сервис је омогућен коришћењем савременог DPS система, који врши обраду радарских података, планова летења и сродних порука, OLDI порука, NOTAM порука и метеоролошких порука.

Услуге комуникације, навигације и надзора (CNS – Communication, Navigation and Surveillance)

Услуге комуникације обухватају говорну комуникацију и пренос података (радарски подаци, AFTN/AMHS поруке, OLDI поруке, NOTAM подаци и метеоролошки подаци). Навигација се обезбеђује у свим фазама лета ваздухоплова (полетање, прелет, прилаз и слетање). Систем надзора ваздушног саобраћаја се заснива на коришћењу савремених радарских система, уз интензивно праћење развоја нових технологија. CNS системи Друштва омогућавају интероперабилност са системима осталих пружалаца услуга у ваздушној пловидби који послују и усклађују се са стандардима и препорукама дефинисаним у Европском плану управљања ваздушним саобраћајем.

Услуге ваздухопловног информисања (AIS – Aeronautical Information Services)

Друштво пружа услуге ваздухопловног информисања за Србију и за Црну Гору у складу са ICAO стандардима и препорученом праксом.

Ваздухопловне метеоролошке услуге (MET – Aeronautical Meteorological Services)

Ваздухопловне метеоролошке услуге које Друштво пружа у складу са ICAO Annex 3 са циљем да допринесе безбедном, редовном и ефикасном одвијању ваздушне пловидбе обухватају услуге Обласног метеоролошког бироа (MWO – Meteorological watch office), услуге метеоролошких бироа (MET Office – Meteorological office) и услуге ваздухопловних метеоролошких станица (AMS – Aeronautical meteorological station).

Обука ваздухопловног особља

Лиценцирано особље контроле летења, као и стручно особље ваздухопловне технике, ваздухопловне метеорологије и ваздухопловног информисања, Друштво шкољује у сопственом Центру за обуку ANS особља. Друштво пружа услуге школовања ваздухопловног особља и екстерним корисницима.

Осим основне обуке контролора летења, спроводе се и посебне обуке за инструкторе, супервизоре, процењиваче и испитиваче стручности, као и континуиране обуке које подразумевају освежења знања и дообуке. Концепт посебне и континуиране обуке примењује се и када је реч о особљу ваздухопловне технике и особљу ваздухопловне метеорологије.

Поред обуке особља пружаоца услуга у ваздушној пловидби, Друштво пружа и услуге школовања пилота у оквиру SMATSA Ваздухопловне академије (SAA) у Вршцу.

Калибража ЗРНС из ваздуха

Друштво поседује потребна техничка средства, опрему и ресурсе за пружање услуге калибраже ЗРНС из ваздуха, као и валидације навигационих поступака из ваздуха, за сопствене потребе и за потребе екстерних корисника. Провера и калибража уређаја врше се у складу са

захтевима и препорукама дефинисаним у ICAO документима (ICAO Doc 8071, ICAO Annex 10 и ICAO Annex 14).

Одржавање ваздухоплова

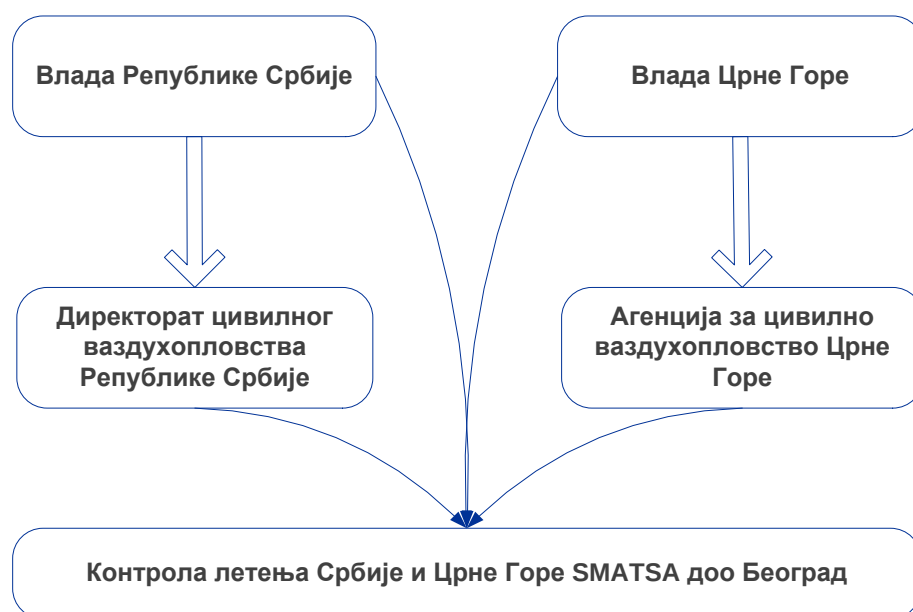
Услуга одржавања и хангарисања ваздухоплова пружа се у оквиру SMATSA Ваздухопловне академије. У прилог висококвалитетном одржавању ваздухоплова иде потврда о усклађености са стандардима Европске Уније - EASA part 145. На овај начин обезбеђено је пружање услуге за клијенте широм Европе.

Одржавање авиона SMATSA ваздухопловне академије обавља тим искусних експерата, сертификованих од стране Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и лиценцираних од стране произвођача авиона. Поред одржавања сопствене флоте, тим SMATSA Ваздухопловне академије је у могућности да одржава и друге ваздухоплове у приватном власништву.

Правни оквир

Оснивачи Друштва су Влада Републике Србије и Влада Црне Горе. Као пружалац услуга у ваздушној пловидби, Друштво је независно од регулаторних органа, а своја интерна акта доноси у складу са важећом законском регулативом Републике Србије и државе Црне Горе.

Слика 3. Везе са државним институцијама

Уговор о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе / Уговор о потврђивању континуитета пружања ваздухопловних услуга у ваздушним просторима Црне Горе и Србије (II Ов. бр. 2164/2012 од 25.04.2012. године ОУ.СД број 282/2 од 25.04.2012. године – Уговор о континуитету), утврђено је да Друштво послује у складу са одредбама закона држава оснивача којима се уређује правни положај привредних друштава (Закон о привредним друштвима Републике Србије и Закон о привредним друштвима Црне Горе), ако Уговором о континуитету није другачије одређено, Закона о ваздушном саобраћају Републике Србије, Закона о ваздушном саобраћају Црне Горе, као и на

основу међународних ратификованих уговора и мултилатералних споразума који су ратификацијом постали саставни део правног поретка Републике Србије и Црне Горе и непосредно се примењују у обе државе које су оснивачи:

- Конвенција о међународном цивилном ваздухопловству (Чикашка конвенција) ("Службени лист ФНРЈ" - Међународни уговори, број 3/54), која налаже једнообразну примену међународних стандарда и препоручене праксе, неопходних за безбедност и редовност ваздушног саобраћаја у свим земљама потписницама;
- Мултилатерални споразум о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја (ЕCAA Споразум) ("Службени гласник РС", број 38/09 и "Службени гласник РС - Међународни уговори", број 12/10), који државе осниваче Друштва, када је реч о цивилном ваздухопловству, интегрише у Европску унију. Наведени споразум предвиђа обавезу оснивача Друштва да примене прописе Европске уније из области ваздухопловне сигурности, безбедности, управљања ваздушним саобраћајем, руковођења аеродромима, заштите права путника и других корисника услуга у ваздушном саобраћају, либерализације ваздухопловног тржишта, забрану државне помоћи и заштите животне средине;
- Међународна конвенција о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе (EUROCONTROL Конвенција) ("Службени лист СЦГ" - Међународни уговори, бр. 18/04, 19/04 и 04/05), чија ратификација је била основ за пријем Републике Србије и Црне Горе у чланство Европске организације за безбедност ваздушне пловидбе (EUROCONTROL). Ова конвенција успоставља једнообразни европски систем контроле ваздушног саобраћаја;
- Мултилатерални споразум о рутним накнадама ("Службени лист СЦГ" - Међународни уговори, број 04/05), који уводи заједничку политику у области рутних накнада и примену једнообразног европског система за њихово одређивање и убирање, као и примену јединствених санкција и принудне наплате у случају неплаћања. Чланство у EUROCONTROL подразумевао је и процес техничке интеграције у Мултилатерални систем за наплату рутних накнада који спроводи Централно одељење за наплату рутних накнада (CRCO) и који представља основу за утврђивање и наплату рутних накнада (прелета) за све европске контроле летења које учествују у заједничком систему рутних накнада. Република Србија је заједно са државом Црном Гором 1. јула 2007. године, интегрисана у EUROCONTROL систем рутних накнада;
- Споразум о сарадњи у области ваздушног саобраћаја између Владе Републике Србије и Владе Црне Горе ("Службени гласник РС" - Међународни уговори, број 1/13), којим је, између осталог, верификовано постојање заједничког пружаоца услуга у ваздушној пловидби за обе државе – Друштво;
- Европски план имплементације Јединственог неба (ESSIP) на основу кога се утврђују појединачни локални планови (LSSIP);
- Конвенција, резолуција, стандарда и препорука Међународне организације цивилног ваздухопловства (ICAO);

- Правилника и осталих подзаконских аката који су усклађени са европским прописима и директивама.

Ратификацијом међународних споразума, државе уговорнице (Република Србија и држава Црна Гора) се обавезује на прихватања међународних стандарда и поступака, те да ће доприносити да се постигне највиши могући степен једнообразности у погледу прописа, стандарда, поступака и метода организације који се односе на ваздухоплове, особље, ваздушне путеве и помоћне службе, и то у свим оним случајевима у којима би таква једнообразност олакшала и побољшала ваздушну пловидбу.

Органи управљања и организациона структура

Органи управљања Друштва су: Скупштина Друштва, Надзорни одбор и Директор.

Скупштину Друштва чини шест чланова, три члана из Републике Србије и три члана из Црне Горе. Чланови Скупштине су представници министарстава држава оснивача надлежних за послове саобраћаја, финансија и одбране. Председника Скупштине бирају и разрешавају чланови Скупштине Друштва, из редова чланова.

Надзорни одбор има пет чланова. Чланове Надзорног одбора бира и опозива Скупштина Друштва. Четири члана Надзорног одбора бира се на предлог Владе Републике Србије, а један на предлог Владе Црне Горе. За свој рад чланови Надзорног одбора одговарају Скупштини Друштва. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године.

Радам и пословањем Друштва руководи Директор. Надзорни одбор именује и разрешава Директора и Заменика директора, на предлог оснивача.

Организациона структура Друштва је формирана тако да у потпуности пружа могућност за обављање делатности Друштва у складу са стратешким циљевима и принципима пословања.

Организациони приказ организације и систематизације важеће на дан израде документа је приказан у Прилогу 1.

Учешће у раду међународних организација

Друштво послује у складу са правилима Европске уније и препорученом европском и светском праксом.

Запослени у Друштву, у својству представника Републике Србије и државе Црне Горе, учествују у раду следећих ваздухопловних организација:

- Међународна организација цивилног ваздухопловства (ICAO);
- Европска агенција за безбедност ваздушне пловидбе (EUROCONTROL);
- Европска конференција цивилног ваздухопловства (ECAC);
- Централно одељење за наплату рутних накнада (CRCO);
- Удружење цивилних пружалаца услуга у ваздушној пловидби (CANSO).

Чланством у релевантним међународним ваздухопловним организацијама, Друштво је постало равноправан и значајан фактор у европском ваздухопловном систему.

Финансијско пословање

Остварени нето добитак Друштва, за пословну 2017. годину, износио је 695.646 хиљаде РСД, а укупни нераспоређени добитак ранијих година Друштва на дан 31.12.2017. године, износио је 8.362.953 хиљаде РСД. Независни ревизор, MOORE STEPHENS REVIZIJA I RAČUNOVODSTVO DOO BEOGRAD, доставио је извештај о извршеној ревизији Финансијских извештаја Друштва за 2017. годину, у коме је изражено мишљење да финансијски извештаји истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, приказују финансијско стање Друштва на дан 31.12.2017. године, као и резултат пословања Друштва и токове готовине за пословну годину завршену на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији и рачуноводственим политикама обелодањеним у Напоменама уз Финансијске извештаје.

Према показатељу ликвидности, Друштво је у 2017. години, покривало целокупне краткорочне обавезе ликвидним новчаним средствима. У наставку је приказан показатељ опште ликвидности (ликвидност трећег степена) који показује покривеност краткорочних обавеза обртним средствима, односно са колико динара обртних средстава долази на сваки динар краткорочних обавеза:

$$\text{Показатељ опште ликвидности} = \frac{\text{Обртна средства (3.840.375)}}{\text{Краткорочне обавезе (1.640.645)}} = 2,34$$

Рацио задужености Друштва се може приказати на следећи начин (подаци из 2017. године):

$$\frac{\text{Позајмљени извори}}{\text{Укупни извори}} \times 100 = \frac{2.519.987}{18.081.445} \times 100 = 13,94\%$$

Овај показатељ се користи да покаже учешће позајмљених извора у укупном капиталу и допринос позајмљеног капитала финансирању активе. Показатељ задужености (рацио задужености) показује да је у сваком динару расположивих извора Друштва садржано 0,1394 динара туђих извора (апсолутно) у 2017. години, односно да задуженост предузећа износи 13,94% укупних извора финансирања (релативно). То значи да на расположиву имовину предузећа, повериоци полажу право у висини степена задужености.

Однос обавеза и сопственог капитала је показатељ ризика финансирања фирме (ризик је већи ако је веће учешће позајмљених извора у структури).

$$\text{Однос обавеза и сопственог капитала} = \frac{\text{Дугорочне обавезе (874.749)}}{\text{Основни капитал (1.873.820)}} = 0,47$$

Показатељи финансијског пословања за 2018. годину (очекивани) и планиране вредности за 2019. годину су приказани у следећој табели:

Табела 1. Рацио показатељи за 2018. и 2019. годину

Рацио показатељи	2018 очекивано	2019 планирано
Обртна средства/Краткорочне обавезе	2,04	1,9
Позајмљени извори/укупни извори (%)	19.64%	25.79%
Дугорочне обавезе/основни капитал	1,09	2,04

Показатељ опште ликвидности показује колико пута предузеће има више обртних средстава него краткорочних обавеза, односно да је сваки динар краткорочних обавеза у 2018. години Друштва, покривен са 2,04 динара обртне имовине.

Показатељ задужености (рацио задужености) показује да је у сваком динару расположивих извора Друштва садржано 0,2579 динара туђих извора (апсолутно) у 2019. години, односно да задуженост износи 25,79% у 2019. години укупних извора финансирања (релативно), што је већа вредност него у очекиваној реализацији за 2018. годину која је износила 19,64% имајући у виду планирану реализацију пројеката у оквиру Програма модернизације контроле летења SUSAN (SMATSA Upgrade of System for Air Navigation) који се финансирају из екстерних извора финансирања - кредита међународних финансисјких институција.

Однос обавеза и сопственог капитала је показатељ ризика финансирања фирме (ризик је већи ако је веће учешће позајмљених извора у структури).

Приходи и примања

Табела 2. Планирани приходи и примања у 2019. години

Приходи и приливи/примања	2018			2019			
	Планирано (000 РСД)	Планирано (000 ЕУР)	Реализација 31.12.2018.	Планирано (000 РСД)	Планирано (000 ЕУР)	Поређење са планом 2018. (%)	Поређење са реализацијом 2018. (%)
	1	2	3	4	5	4/1	4/3
Пословни приходи	9,298,956	76,409	9,302,317	9,909,022	83,409	7%	7%
Приходи од услуга на домаћем тржишту (РС)	1,093	9	909	1,200	10	10%	32%
Домаћи терминал (РС)	431,691	3,547	357,803	451,377	3,799	5%	26%
Ино терминал (ван РС)	525,400	4,317	634,726	847,379	7,133	61%	34%
Рутне накнаде - SMATSA доо	7,598,623	62,437	7,595,523	7,896,343	66,468	4%	4%
Рутне накнаде - Босна и Херцеговина	742,150	6,098	713,358	712,724	5,999	-4%	0%
Остали пословни приходи	403,347	3,314	325,525	267,303	2,250	-34%	-18%
Услуге калибраже	88,406	726	81,493	59,588	502	-33%	-27%
Услуге школовања контролора	118,436	973	92,439	10,075	85	-91%	-89%
Приходи од пружања услуга комуникације и радарских података	57,330	471	69,384	57,330	483	0%	-17%
SMATSA Ваздухопловна академија - SAA	137,444	1,129	81,337	137,810	1,160	0%	69%
Услуге школовања пилота	132,987	1,093	72,813	133,313	1,122	0%	83%
Остали пословни приходи - SAA	4,457	37	8,524	4,497	38	1%	-47%
Остали пословни приходи (AIP, парнице, закуп пословног простора)	1,730	14	872	2,500	21	44%	187%
Финансијски приходи	9,520	78	11,732	53,517	450	462%	356%
Остали приходи и приходи од наплаћених услуга из ранијег периода	55,000	452	5,504	30,500	257	-45%	454%
Остали прилив	231,230	1,900		225,832	1,901	-2%	-
УКУПНО ПРИХОДИ	9,998,054	82,153	9,645,079	10,486,175	88,267	5%	9%
ПОЧЕТНО СТАЊЕ	1,969,208	16,181	1,969,208	1,840,138	15,489	-7%	-7%
ПОВРАЋАЈ ПДВ-а	144,146	1,184	144,146	50,823	428	-65%	-65%
РЕФУНДИРАНА БОЛОВАЊА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ	3,000	25	3,000	3,000	25	0%	0%
УКУПНО:	12,114,408	99,543	11,761,433	12,380,136	104,210	2%	5%
Екстерни извори финансирања	1,709,682	14,048	888,204	2,809,000	23,645	64%	216%
УКУПНО:	13,824,090	113,592	12,649,637	15,189,136	127,855	10%	20%

Наведени износи о реализацији за 2018. годину су базирани на подацима на дан 12.12.2018. године доступним у тренутку израде документа и процене реализације до краја године, те су могуће извесне промене до израде коначних извештаја и обрачуна свих категорија и елемената који се односе на 2018. годину.

У изради Финансијског плана Друштва за 2019. годину, коришћен је обрачунски курс од 118,8 РСД/ЕУР, док је у изради Финансијског плана за 2018. годину, обрачунски курс износио 121,7 РСД/ЕУР.

Пословни приходи

Приходи од пружања услуга на домаћем тржишту - Уговор са Аеродромом Београд

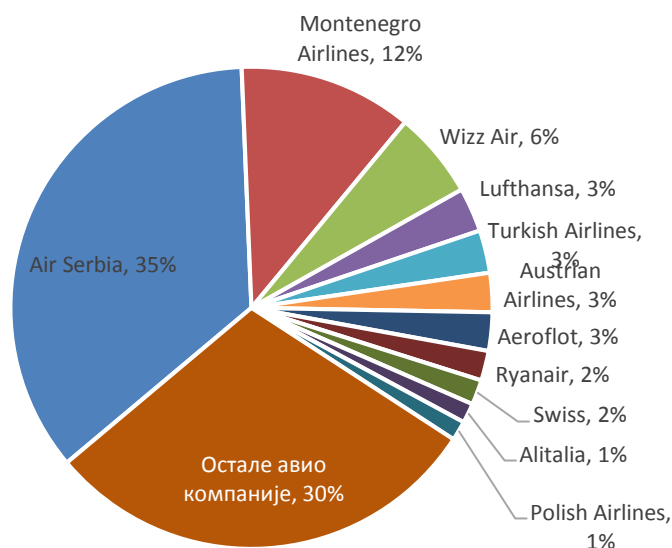
По основу Уговора закљученим са Аеродромом Никола Тесла Београд, бр. 03 222/1 од 23.01.2003. године, Друштво остварује приходе од пружања информација о доласку авиона, метео услуга и информација о коришћењу полетно слетне стазе. Са претпоставком да се и у 2019. години настави са пружањем наведених услуга, планирани су приходи по овом основу у 2019. години.

Приходи од терминалних накнада (домаћи и ино терминал)

За коришћење услуга у ваздушној пловидби у области терминалних контрола летења (за пружене услуге контроле летења за ваздухоплове који полећу или слећу на аеродроме у Србији и Црној Гори), корисници ваздухоплова плаћају терминалну накнаду. Обрачун и фактурисање терминалних накнада се врши на основу Одлуке о изменама и допунама Одлуке о висини накнаде за коришћење услуга обезбеђења саобраћаја у области терминалних контрола летења ("Сл. гласник Републике Србије", бр. 91/06 и 45/07).

У току 2018. године, реализовано је око 47.212 полетања са аеродрома у Србији и Црној Гори, што представља повећање од око 5,4% у односу на претходну годину. Од укупног броја полетања на свим аеродромима, око 71% је реализовано на аеродромима у Републици Србији, док је остатак реализован на аеродромима у Црној Гори (29%). Највише летова реализују авио компаније Air SERBIA а.д. Београд (35%) и Montenegro Airlines АД Подгорица (12%), а од оних које нису регистроване у Србији или Црној Гори, Wizz Air, Lufthansa, Turkish Airlines, итд. (Слика 4).

Слика 4. Учешће авио компанија у укупном саобраћају у терминалу у 2018. години

На наредној слици је приказан број полетања реализован у претходних неколико година, као и фактурисане терминалне накнаде у истом периоду.

Слика 5. Број полетања и фактурисане терминалне накнаде у периоду од 2013. до 2018. године

На основу планиране реализације саобраћаја у терминалу, очекивани приход Друштва од терминалних накнада у 2019. години износи 10,93 милиона ЕУР односно око 1,29 милијарде РСД, односно повећање од око 32% у односу на претходну годину. Пројекција прихода од услуга пружених у терминалу за 2019. годину узима у обзир претпоставку да ће се спровести одговарајућа процедура у погледу усклађивања висине накнаде за коришћење услуга обезбеђивања ваздушног саобраћаја у области терминалних контрола летења, те да ће од јула 2019. године висина терминалне накнаде бити промењена са 175 ЕУР на 260 ЕУР.

Табела 3. Прогноза прихода Друштва од терминалних накнада у Србији и Црној Гори за 2019. годину

2019.	Терминалне накнаде (000 РСД)	Терминалне накнаде (000 ЕУР)
Јануар	64,031	539
Фебруар	57,448	484
Март	66,592	561
Април	76,009	640
Мај	83,355	702
Јун	104,392	879
Јул	181,265	1,526
Август	180,347	1,518
Септембар	156,737	1,319
Октобар	127,858	1,076
Новембар	98,061	825
Децембар	102,660	864
УКУПНО	1,298,756	10,932

Приход домаћег терминала представља фактурисану реализацију прихода за пружање услуга корисницима регистрованим на територији Републике Србије, док приходи од иностраних авио компанија спадају у ино терминал.

За 2019. годину се прогнозира око 451 милиона РСД прихода од домаћег терминала (35%) и око 847 милона РСД прихода од ино терминала (65%) (Слика 6).

Слика 6. Очекивани приход од домаћег и ино терминала у 2019. години (000 РСД)

Приходи од рутних накнада

За коришћење услуга у ваздушној пловидби у ваздушном простору Републике Србије и ваздушном простору Државе Црне Горе – Области информисања у лету Београд (FIR/UIR Београд), Друштво остварује приход од рутних накнада.

Висина накнаде коју корисници услуга плаћају се формира са циљем да покрије трошкове рада контроле летења, омогући инвестиције за модернизацију опреме и исплату зарада. Овако обезбеђена средства (приход), у складу са међународним конвенцијама, могу се користити искључиво за рад и улагање у системе контроле летења и запослене. Накнада за коришћење рутних услуга се утврђује у складу са одредбама Закона о ратификацији Мултилатералног споразума о рутним накнадама („Сл. лист Србије и Црне Горе – Међународни уговори" бр. 4/05).

Правни оквир на чијим се принципима заснива ваздухопловство је Конвенција о међународном цивилном ваздухопловству потписана у Чикагу 1944. године („Чикашка конвенција“, „Сл. лист ФНРЈ – Међународни уговори и други споразуми бр. 3/54), коју спроводи специјализована организација Уједињених нација - ИКАО. Чикашка конвенција подразумева да је ваздушни простор глобално добро чије коришћење ниједна држава уговорница нема право да наплаћује односно да се небо (ваздушни простор) не третира као природно богатство / ресурс сваке земље појединачно (као државни ресурс), већ се третира као опште добро међународне заједнице. Државе уговорнице немају право да на својој територији наметну било које накнаде, таксе или друге дажбине осим оних по основу пружених услуга у току транзита или слетања и полетања.

За пружене услуге у ваздушној пловидби, сходно броју прелета и потребних трошкова сваке контроле летења, одобравају се трошкови и одређује јединична цена накнаде на основу мерила и начела која су предвиђена потврђеним међународним уговорима.

Ратификација Чикашке конвенције је била основ за чланство Србије и Црне Горе у EUROCONTROL организацији. На тај начин су се Србија и Црна Гора укључиле у једнообразни и свеобухватни европски систем контроле ваздушног саобраћаја, који делује на целокупном ваздушном простору обухваћеном Конвенцијом о међународном цивилном ваздухопловству. EUROCONTROL принципима ("Principles for establishing the cost-base for en route charges and the calculation of the unit rates") је утврђено да државе потписнице Мултилатералног споразума о рутним накнадама усвајају заједничке платформе обрачунавања накнада и њихове јединичне цене. Чланом 1. став 2. EUROCONTROL документа „Услови за примену система наплате рутних накнада и услови плаћања“ ("Conditions of Application of the Route Charges System and Conditions of Payment"), утврђено је да накнада за услуге у ваздушној пловидби обухвата искључиво трошкове које државе потписнице имају у погледу објекта, опреме и служби које пружају услуге у ваздушној пловидби, те трошкове рада службе CRCO (Central Route Charges Office) у оквиру EUROCONTROL која се бави обрачуном, фактурисањем и наплатом рутних накнада за земље чланице. Наведене одредбе су обухваћене у оквиру националног законодавства кроз Правилник о мерилима за обрачун и одређивање висине накнада за пружање услуга у ваздушној пловидби.

Укључењем КФОР-а (ваздушни простор изнад Косова и Метохије), од 01.04.2014. године, успостављена је заједничка зона наплате под називом

"Србија/Црна Гора/КФОР", у којој учествују четири ентитета: Друштво, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, Агенција за цивилно ваздухопловство Црне Горе и HungaroControl.

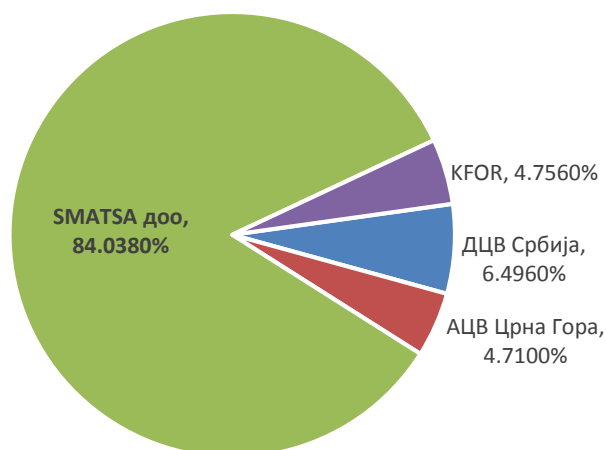
Финални план прихода од рутних накнада Друштва се утврђује на новембарској седници EUROCONTROL Проширеног већа (Enlarged Committee for Route Charges) за наредну годину. Јединица рутне накнаде (Unit Rate) се утврђује на основу прогнозе саобраћаја и детаљног прегледа трошкова по врстама и наменама сваког ентитета чији се износи усаглашавају са представницима удружења авио-превозилаца (IATA, IACA и ELFAA).

На новембарској седници EUROCONTROL Проширеног комитета, Одлуком бр. 153, за зону наплате Србија/ Црна Гора/ КФОР за 2019. годину (Прилог бр. 3) утврђена је јединица рутне накнаде (National Unit Rate) у износу од 29.34 ЕУР односно 29.48 ЕУР (Global Unit Rate) укључујући удео EUROCONTROL (Global Unit Rate = National Unit Rate + Administrative Unit Rate).

Утврђена јединична цена рутне накнаде се потврђује одлуком Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе и представља јединствену јединичну цену услуга за зону наплате.

На основу принципа EUROCONTROL, током године се приход од рутних накнада фактурише од стране CRCO у еврима на основу месечне усклађене јединичне цене рутне накнаде (Monthly Adjusted Unit Rate). Месечни износ се одређује тако што се за „n“ месец, усвојена јединична цена рутне накнаде у динарима конвертује у евро по просечном курсу Reuters из „n-1“ месеца. Укупно фактурисани приход се дели на четири ентитета по дефинисаном кључу расподеле за сваку годину.

Слика 7. Прелиминарни кључ расподеле прихода за 2019. годину међу ентитетима

На основу HIGH сценарија STATFOR прогнозе броја летова и прогнозе сервисних јединица у зони наплате Србија/Црна Гора/КФОР, за 2019. годину се од рутних накнада планира приход Друштва од око 7.9 милијарди РСД или 66.5 милиона ЕУР (Табела 4).

Табела 4. Прогноза прихода Друштва од рутних накнада у Србији и Црној Гори за 2019. годину

2019.	Рутне накнаде (000 РСД)	Рутне накнаде (000 ЕУР)
Јануар	434,445	3,657
Фебруар	389,168	3,276
Март	467,817	3,938
Април	557,984	4,697
Мај	732,338	6,164
Јун	837,969	7,054
Јул	962,198	8,099
Август	985,298	8,294
Септембар	860,824	7,246
Октобар	731,739	6,159
Новембар	476,523	4,011
Децембар	460,040	3,872
УКУПНО	7,896,343	66,468

Приходи од рутних накнада у Босни и Херцеговини

За пружање услуге контроле летења у ваздушном простору Босне и Херцеговине, односно у источном делу области информисања у лету Сарајево (FIR Сарајево), између FL325 и FL460, Друштво остварује приход по основу пружања услуге у том делу ваздушног простора. Приход по овом основу се планира до 2019. године, када Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине – BHANSA, планира преузимање пружања ANS услуга у наведеном простору.

С обзиром да Босна и Херцеговина припада интегрисаном систему заједничке наплате рутних накнада коју врши Централни биро за наплату рутних накнада EUROCONTROL-а, обрачун и фактурисање рутних накнада врши се у складу са принципима који важе за све земље чланице EUROCONTROL - CRCO.

У процесу пружања услуга контроле летења у ваздушном простору Босне и Херцеговине, поред BHANSA-е, учествују још три ентитета, Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ – BHDCА, Хрватска контрола зрачне пловидбе – ССЛ и Друштво. Наведени ентитети формирају трошковну базу за простор надлежности Босне и Херцеговине, на бази које се на новембарској седници Проширеног већа EUROCONTROL текуће године, одређује јединица рутне накнаде за "FIR Сарајево" за наредну годину.

На основу одлуке Проширеног већа EUROCONTROL бр. 153, јединица рутне накнаде за FIR Сарајево за 2019. годину износи 34.77 ЕУР.

На основу учешћа у трошковној бази БиХ, очекивани приход Друштва од пружања услуга контроле летења у ваздушном простору Босне и Херцеговине за 2019. годину износи око 713 милиона РСД, односно око 6 милиона ЕУР (Табела 5).

Табела 5. Прогноза прихода Друштва од рутних накнада у Босни и Херцеговини за 2019. годину

2019.	Рутне накнаде (000 РСД)	Рутне накнаде (000 ЕУР)
Јануар	43,640	367
Фебруар	39,701	334
Март	44,632	376
Април	50,873	428
Мај	65,754	553
Јун	71,122	599
Јул	80,365	676
Август	81,543	686
Септембар	75,233	633
Октобар	68,813	579
Новембар	43,389	365
Децембар	47,659	401
УКУПНО	712,724	5,999

Остали пословни приходи

Део прихода Друштво остварује и по основу пружања услуга обуке ваздухопловног особља у SMATSA Ваздухопловној академији и у Центру за обуку ANS особља, услуга калибраже, одржавања и хангарисања ваздухоплова, штампања информативних публикација (AIP), као и пружање услуга радарских података и радио комуникације за Hungaroccontrol након отварања ваздушног простора изнад територије Косова и Метохије за цивилни ваздушни саобраћај.

Услуге калибраже

Служба за калибражу врши услуге за сопствене потребе Друштва као и за потребе трећих лица на међународном тржишту (Хрватске, Босне и Херцеговине, Словеније, Македоније, Мађарске, Летоније и др.).

Приходи за 2019. годину су базирани на постојећим уговорима који ће бити реализовани и у току 2019. године, као и на основу могућих додатних услуга по позиву. Планирани приходи у 2019. години по основу пружања услуга калибраже приказани су у наредној набели:

Табела 6. Планирани приход од услуга калибраже у 2019. години

О П И С	План 2019 (000 РСД)	План 2019 (000 ЕУР)
Босна и Херцеговина – BHANSA	15.518	131
Аеродром Будимпешта	8.253	69
Hungaro Control	8.803	74
Контрола летења Словеније	8.803	74
Македонија (M-NAV)	5.502	46
Летонија (LGS)	12.709	107

УКУПНО	59.588	502
--------	--------	-----

Услуге школовања контролора летења

У Центру за обуку ANS особља 16.03.2018. године завршена је обука друге групе самофинансирајуће класе од 16 кандидата који су започели своју обуку 20.03.2017. године.

По основу закљученог Споразума о сарадњи, бр. CMI.00-56/11 од 16.08.2017. године са чешком контролом летења (ANS CR), за услуге стручног оспособљавања нове генерације контролора из BHANSA, 18.09.2017. године почела је обука за 6 кандидата из BHANSA за стицање ACS овлашћења.

У наредној години планирана је обука два кандидата на основу уговора са ANS CR и обуке које зависе од потреба Друштва и евентуалног школовања националне класе, односно потенцијалног учествовања на тендерима.

У наредној табели налази се планирани приход по овој основи у 2019. години.

Табела 7. Планирани приход од школовања контролора летења у 2019. години

О П И С	План 2019 (000 РСД)	План 2019 (000 ЕУР)
Самофинансирајући кандидати - почетна обука		
Самофинансирајући кандидати - оперативна обука		
ТЕА тест полагање		
ТЕА тест припрема		
Учешће на тендерима	10.075	85
УКУПНО	10.075	85

Приходи од пружања услуга комуникације и радарских података

У складу са Закључком Владе 05 Број: 343-2667/2014-1 од 04.04.2014. године, те Одлуком Надзорног одбора ОУ/НО-284/13 од 04.04.2014. године, закључен је Уговор о пружању услуга комуникације ваздух земља – Радио опрема (CNS.00 бр. 127/22 од 04.04.2014.) и Уговор о пружању радарских података (CNS.00 бр. 87/66 од 04.04.2014.) са HungaroControl, Мађарска, по ком основу Друштво остварује приход. Уговори су закључени на период од пет година, до априла 2019. године са могућношћу продужења уговора закључењем анекса уговора. Очекивани приход по овом основу планиран је са претпоставком да ће се продужити наведена два уговора у наредном периоду, те је и годишњи износ у нивоу планираних прихода у 2018. години (57.330 хиљада РСД).

Приходи SMATSA Ваздухопловне академије

Услуге школовања пилота

Планом обуке предвиђено је да SMATSA Ваздухопловна академији (у даљем тексту SAA) започне две обуке у 2019. години са 5 и 20 кандидата, у

складу са капацитетима без нарушавања квалитета обуке. Планиране су две групе полазника од 01.04.2019. године и од 01.10.2019. године.

Број кандидата на обуци је планиран на основу предвиђеног обима пријема кандидата, а према исказаном интересовању у 2019. години, као и на основу расположивих капацитета. У циљу достизања постављених циљева предвиђено је унапређење ефикасности обуке, побољшање информисаности потенцијалних кандидата путем маркетиншких активности и учешће SAA на сајмовима образовања.

У 2019. години изводили би се курсеви за око 5 кандидата по захтеву за стицање разних овлашћења.

Табела 8. Планирани приход од школовања пилота у 2019. години

О П И С	План 2019 (000 РСД)	План 2019 (000 ЕУР)
Практична обука	109.446	921
Теоријска настава	23.547	198
ТЕА тест полагање	263	2
ТЕА тест припрема	57	0
УКУПНО	133.313	1.122

Остали пословни приходи SMATSA Ваздухопловна академије

Одељење за одржавање ваздухоплова, у оквиру SAA, пружа услуге одржавања авиона и за потребе трећих лица на тржишту. Одељење за одржавање ваздухоплова поседује европски сертификат EASA part 145 за одржавање авиона и тиме значајан потенцијал на тржишту у региону. У 2019. години се планирају маркетиншке активности у том погледу, а са циљем информисања потенцијалних корисника те остварења додатних прихода по овом основу.

План за 2019. годину подразумева наставак пружања услуга по постојећим уговорима за одржавање ваздухоплова.

Поред услуге одржавања ваздухоплова Друштво је овлашћено и да пружа услугу вођења и праћења континуиране пловидбености ваздухоплова (CAMO).

Осим поменутих прихода, у категорију осталих пословних прихода SAA спадају и приходи од трећих лица односно приходи по основу уговора са ЈАТ Привредном авијацијом, као и аеродромске услуге.

Остали пословни приходи

Приход од осталих услуга SMATSA доо обухвата приходе од штампања информативних публикација (домаћи и ино AIP), приходе од закупа пословног простора и парица на основу Уговора са Аеродромом Никола Тесла Београд бр. 03 222/1 од 28.01.2003. године и друге сличне категорије.

Финансијски приходи

За 2019. годину, предвиђа се приход по основу камате од депонованих динарских и девизних средстава по виђењу и орочених девизних средстава. Поред наведених финансијских прихода, на овој позицији очекиван је и приход по основу камата наплаћених преко EUROCONTROL-CRCO од корисника рутних услуга.

У 2019. години у категорији финансијских прихода укалкулисане су позитивне курсне разлике у износу од 15 милиона РСД и процена наплате камата по судским споровима.

На основу статистичких података Народне Банке Србије, за каматне стопе банака на примљене орочене депозите од нефинансијског сектора, у претходном периоду је био евидентан пад просечне пондерисане каматне стопе на нивоу банкарског сектора. На основу анализе кретања на домаћем и међународном новчаном тржишту, значајном паду референтне вредности ЕУР депозита и велике ликвидности банкарског сектора, може се очекивати и даље низак ниво каматне стопе и сличан очекивани приход по основу камата на овој позицији као у 2018. години.

Остали приходи и приходи од наплаћених услуга из ранијег периода

Остали приходи обухватају приходе од усклађивања вредности потраживања из претходног периода и остале приходе. На овој позицији за 2019. годину предвиђен је износ у висини од 30,5 милиона РСД.

Пренета средства

На бази пројекције новчаних токова за 2018. годину, износ готовине на крају обрачунског периода износи 1.840.138 хиљада РСД, што чини почетно стање у 2019. години.

Остали приливи

Друштво је закључило са Montenegro Airlines AD Подгорица, Уговор о отплати дуга бр. LGS.00-446/1 од 02.07.2014. године, за услуге фактурисане у периоду од 01.01.2004. до 31.12.2013. године са крајњим роком за измирења дуга закључно са 31.05.2021. године. Међутим, имајући у виду да наведена компанија није извршавала своје обавезе по наведеном уговору, настављен је судски поступак по већ претходно покренутим парницама, односно поднете су тужбе за фактуре издате после закључења Уговора о отплати дуга. У 2019. години се очекује прилив средстава по овом основу у нивоу планираног износа за 2018. годину.

Уплатом Montenegro Airlines AD Подгорица од 1.364.842,00 ЕУР од 04.10.2018. године, измирене су текуће обавезе по неутуженим фактурама закључно са августом 2018. године.

Повраћај ПДВ-а и рефундирана боловања из претходне године

Финансијским планом за 2019. годину планирано је 53,8 милиона РСД по основу повраћаја ПДВ-а и рефундације боловања.

Износ планиран за 2019. годину на наведеној позицији, у нивоу је предметних потраживања на дан 31.12.2018. године, и укључује износ од

око 3 милиона РСД по основу рефундираних боловања (породиљског боловања и боловања преко 30 дана), односно 50,8 милиона РСД потраживања по основу претходно плаћеног ПДВ из новембра и децембра 2018. године.

Екстерни извори финансирања

У складу са Пословном стратегијом Друштва, планирана је реализација Програма модернизације контроле летења SUSAN (SMATSA Upgrade of System for Air Navigation), који подразумева стратешка улагања у наредном петогодишњем периоду у циљу унапређења безбедности ваздушног саобраћаја, побољшања квалитета услуга, као и испуњавања захтева међународне регулативе и корисника услуга у ваздушном саобраћају.

Пројекти у оквиру SUSAN Програма модернизације уклапају се у свеобухватни програм "Јединственог европског неба" (SES – Single European Sky) који подразумева интеграцију и инетероперабилност система контроле летења а у циљу унапређења безбедности, повећања капацитета и ефикасности у пружању услуга не само на националном нивоу, већ на нивоу Европе.

Имајући у виду обим инвестиционог улагања, као и у случају претходног програма свеобухватне модернизације FAMUS (Future Air Traffic Management Modernization Upgrade System), планирано је финансирање пројеката у оквиру Програма SUSAN делимично из сопствених средстава SMATSA доо (акумулирани добитак и сопствена средства која постају извор финансирања тек после завршеног циклуса улагања - из амортизације), а делом из позајмељених (екстерних) извора средства (дугорочних кредита од међународних финансијских институција – Европске банке за обнову и развој и Европске инвестиционе банке при чему се сваки пројекат односно уговор, финансира од стране једне од банака).

Укупна вредност планираних инвестиционих улагања у 2019. години која се финансира из екстерних извора износи 2.809.000 хиљада РСД односно 23,6 милиона ЕУР, а односи се на следеће пројекте:

- Унапређење хардвера и софтвера FAMUS TopSky-ATC система, са проширењем система, Корак 1 Фаза 2, у циљу усклађивања система са новим верзијама ICAO, EUROCAE, Eurocontrol стандарда и оперативним потребама;
- Радови на изградњи анекса зграде Центра контроле летења Београд са торњем Аеродромске контроле летења Београд, имајући у виду да постојећи торањ на Аеродрому Никола Тесла Београд, не задовољава потребе корисника и није адекватан ако се има у виду пораст саобраћаја на овом аеродрому, док је проширење објекта Центра контроле летења Београд неопходно пре свега због обезбеђења додатног простора за нови TopSky-ATC тест систем, а потом и због потребе за проширењем постојећег Pre On the Job симулатора;
- Набавка и инсталација Mode S MSSR и PSR радарских система на локацији Бесна Кобила и локацији Београд, у циљу остварења адекватног радаског прекривања у простору надлежности чиме ће се унапредити безбедност ваздушне пловидбе, као и интегритет, расположивост и непрекидност пријема радарских података те омогућити оптималније вођење ваздухоплова;

-
- Радови на изградњи објекта и приводне инфраструктуре Радарске станице Бесна Кобила, за потребе инсталације нових радарских система и инфраструктурног повезивања;
 - Набавка SSR радарског система на локацији Врсута;
 - Унапређење AFTN/AMHS система – корак 3.

Расходи и издаци

Планирани расходи и издаци за 2019. годину су наведени у следећој табели:

Табела 9. Планирани расходи и издаци у 2019. години

Расходи и издаци	2018			2019			
	Планирано (000 РСД)	Планирано (000 ЕУР)	Реализација 31.12.2018.	Планирано (000 РСД)	Планирано (000 ЕУР)	Поређење са планом 2018. (%)	Поређење са реализацијом 2018. (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	4./1.	4./3.
Трошкови материјала	218,500	1,795	169,150	241,047	2,029	10%	43%
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	6,170,000	50,698	6,010,543	6,292,039	52,963	2%	5%
Трошкови производних услуга	1,136,500	9,339	1,116,704	1,359,860	11,447	20%	22%
Нематеријални трошкови без издвајања ваздухопловних власти	758,500	6,233	595,792	854,614	7,194	13%	43%
Издавања за ваздухопловне власти	100,000	822	82,515	100,000	842	0%	21%
Финансијски трошкови	119,405	981	44,672	34,050	287	-71%	-24%
Остали трошкови	60,000	493	173,194	60,000	505	0%	-65%
Порези	281,500	2,313	53,823	53,823	453	-81%	0%
Отплате кредита	540,000	4,437	520,688	472,000	3,973	-13%	-9%
Улагање - набавка опреме и објеката (сопствена средства)	1,360,522	11,179	872,306	1,497,132	12,602	10%	72%
УКУПНО:	10,744,927	88,290	9,639,387	10,964,564	92,294	2%	14%
Улагање - набавка опреме и објеката (екстерна средства)	1,709,682	14,048.33	888,204	2,809,000	23,645	64%	216%
УКУПНО са екстерним средствима	12,454,609	102,339	10,527,591	13,773,564	115,939	11%	31%

Наведени износи о реализацији за 2018. годину су базирани на подацима доступним на дан 12.12.2018. године и процене реализације до краја године, те су могуће извесне промене до израде коначних извештаја и обрачуна свих трошковних категорија који се односе на 2018. годину.

У току 2019. године, Скупштина Друштва може извршити преусмеравања планских износа позиција одобрених на име расхода и издатака (према категоријама наведеним у Табела 9) у износу до 5% вредности планске позиције са које се износ преусмерава, као и прерасподелу средстава унутар сваке позиције расхода и издатака наведене у Табели 9.

Трошкови материјала

Трошкови материјала су обрачунати на основу просечних утрошака различитих врста материјала у претходним годинама и планираног нивоа активности Друштва.

Основни елементи ове групе трошкова су: резервни делови и материјал за текуће одржавање опреме и објеката, алат и ситан инвентар, канцеларијски материјал, службена и заштитна одећа, материјал за образовање, разне врсте горива и мазива, електрична енергија, грејање, материјал за посебне намене, производи за чишћење и остали трошкови материјала.

Материјал и резервни делови за одржавање основних средстава представљају значајну ставку што је последица сложености и величине система, јер обухватају поправку и текуће одржавање:

- разноврсне опреме у које спада телекомуникациона опрема, радар, енергетске станице, агрегати, системи за климатизацију, оперативнорачунарске мреже, земаљска радио-навигациона средства, аутоматски системи контроле летења, мерно-испитна опрема, возила и ваздухоплови;
- грађевинских објеката, од којих су најважнији објекти аеродромских контрола летења, објекти радарских станица, пријемно-предајних центара и енергетских станица, објекти SMATSA Ваздухопловне академије; и
- инфраструктуре (разне врсте каблова, водова и канала).

Потребе одржавања система којима истиче гарантни рок, додатно ангажовање Службе за калибражу, као и школовање у оквиру SMATSA Ваздухопловне академије, утиче на повећање трошкова материјала у односу на 2018. годину.

Остали трошкови материјала обухватају издатке за службену одећу за запослене у Служби за калибражу и SMATSA Ваздухопловној академији, заштитна одела за инжењере и техничаре, средства за одржавање хигијене, материјал за штампарију, остали материјал и друго.

Трошкови горива и енергената су обрачунати на основу трошкова редовне потрошње електричне енергије, трошкова горива за возила, трошкова авио бензина за планиране летове авиона за калибражу и авиона у оквиру SMATSA Ваздухопловне академије, као и просечне потрошње горива за агрегате на Копаонику, Руднику и другим локацијама.

Табела 10. Трошкови материјала

О П И С	ПЛАН 2018 (000 РСД)	РЕАЛИЗАЦИЈА 2018 (000 РСД)	ПЛАН 2019 (000 РСД)	ПЛАН 2019 (000 ЕУР)
Трошкови материјала	218.500	169.150	241.047	2.029
Резервни делови, канцеларијски материјал и остали трошкови	70.500	43.166	81.666	687

О П И С	ПЛАН 2018 (000 РСД)	РЕАЛИЗАЦИЈА 2018 (000 РСД)	ПЛАН 2019 (000 РСД)	ПЛАН 2019 (000 ЕУР)
материјала				
Гориво и енергија	148.000	125.984	159.381	1.342

Људски ресурси и трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

У циљу успешне имплементације стратегије пословања и развоја Друштва која је базирана на ефикасном развоју људских ресурса, привлачењу и задржавању врхунских експерата, опредељују се неопходна средства у Финансијском плану за "Трошкове зарада, накнаде зарада и остале личне расходе". Ова средства се планирају у складу са износом који је наменски опредељен и који плаћају корисници услуга кроз јединичну цену накнаде за услуге у ваздушној пловидби.

Број и структура запослених

Очекивани просечан број запослених у 2018. години износио је 915, што је незнатно испод планираног броја утврђеног Финансијским планом Друштва за 2018. годину од 925.

Очекивани укупан број запослених у децембру месецу 2018. године износи 924 запослених. Осим тога, у Друштву је ангажовано и 20 професионалних официра и подофицира Војске Србије упућених на рад у Друштво на пословима од важности за унапређење цивилно - војне координације, безбедности и обуке у оквиру управљања ваздушним саобраћајем, а сходно обавезама из међународних споразума којима је приступила Република Србија.

Структура запослених према степену стручне спреме, старосној структури и годинама радног стажа приказана је на следећим табелама.

Табела 11. Број запослених према степену стручне спреме

Редни број	Опис	Број запослених 31.12.2018.
1	ВСС	328
2	ВС	77
3	ВКВ	5
4	ССС + Школа контроле летења	506
5	КВ	5
6	ПК	1
7	НК	2
УКУПНО		924

Табела 12. Старосна структура запослених

Редни број	Опис	Број запослених 31.12.2018.
1	До 30 година	90
2	30 до 40 година	235
3	40 до 50	279
4	50 до 60	238
5	Преко 60	82
Укупно		924
Просечна старост		45

Табела 13. Структура запослених према годинама радног стажа

Редни број	Опис	Број запослених 31.12.2018.
1	До 5 година	82
2	5 до 10	129
3	10 до 15	94
4	15 до 20	129
5	20 до 25	88
6	25 до 30	148
7	30 до 35	140
8	Преко 35	114
	УКУПНО	924

У 2019. години планирани просечан број запослених износи 931, а условљен је планом регрутације у 2019. години, који узима у обзир повећани обим пословања, пораст саобраћаја и реализацију развојних планова Друштва. Најзначајнији прилив планиран је на радним местима, инжењера електротехнике, инжењера из области информационих технологија и техничара, с обзиром да се у наредном периоду очекује повећана инвестициона активност у складу са SUSAN Програмом модернизације, те повећано ангажовање људских ресурса на реализацији инвестиционих улагања у технолошку модернизацију целокупног система контроле летења.

План регрутације је узео у обзир исказане потребе свих организационих јединица Друштва према тренутно важећем Правилнику о организацији и систематизацији послова, који је, у циљу рационализације трошкова Друштва, редукован за 50% (у финансијском смислу) на начин да обезбеди несметано обављање процеса рада.

Табела 14. Планирани просечан број запослених у 2019. години

Број	2019. година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	Пријем нових радника	5	0	1	0	0	5	0	1	6	7	7	4
2	Одлазак кадрова												
2.1	У редовну пензију	0	0	0	1	2	0	1	1	1	1	1	3
2.2	У инвалидску пензију												
2.3	Добровољни одлазак или по социјалном програму												
2.4	Одлазак по другом основу		1										
2.5	Салдо одлазака	0	1	0	1	2	0	1	1	1	1	1	3
3	Укупан број запослених	926	925	926	925	923	928	927	927	932	938	944	945

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада обухватају трошкове по основу обрачунатих зарада, накнада зарада и других примања запослених у Друштву (на територији Републике Србије и у Црној Гори), чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва, као и по основу обрачунатих накнада по основу уговора о делу и уговора о обављању привремених и повремених послова.

Зараде обухватају редовну зараду, увећану зараду (за прековремени рад, ноћни рад, рад у сменама и рад за време празника имајући у виду да систем контроле летења ради h24, 365 дана у години), накнаде зарада (годишњи одмори, плаћена одсуства и сл.) и остале личне расходе и накнаде запослених укључујући трошкове превоза, социјална давања, отпремнине, помоћи, и сл.

Поред наведеног, Друштво је обвезник доприноса организацијама за обавезно социјално осигурање и то доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, доприноса за здравствено осигурање и доприноса за случај незапослености.

Износ зарада, број запослених и просечна зарада (очекивана реализација у 2018. години и план за 2019. годину), као и накнаде члановима Надзорног одбора и Скупштине Друштва (очекивана реализација у 2018. години и план за 2019. годину), дате су у Прилогу 5 и Прилогу 6 овог документа.

Имајући у виду међународне и домаће прописе, ратификоване споразуме и конвенције, планирање укупне масе средстава за зараде, накнаде зарада и друга личних примања, и њихова исплата се темељи на принципима, критеријумима и елементима дефинисаним EUROCONTROL конвенцијом ("Службени лист СЦГ" - Међународни уговори, бр. 18/04, 19/04 и 04/05) и

Мултилатералним споразумом о рутним накнадама ("Службени лист СЦГ"-Међународни уговори, број 04/05).

С тим у вези, обрачун „Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода“ Друштва је усклађен са регулативом и критеријумима који се на јединствен и једнообразан начин примењују на све чланице EUROCONTROL, а ближе се уређују:

- EUROCONTROL принципима ("Principles for establishing the cost-base for en route charges and the calculation of the unit rates"), којима је утврђено да државе потписнице Мултилатералног споразума о рутним накнадама, усвајају заједничке платформе обрачунавања накнада и њихове основне цене. У складу са тачком 2.3.1 EUROCONTROL принципа, „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“ (позиција "Staff" у трошковној бази) обухватају бруто плату, исплате по основу прековременог рада, доприносе послодаваца по основу социјалног осигурања, трошкове пензија као и друге бенефиције;
- "Условима за примену система наплата рутних накнада и услови плаћања" (Conditions of Application of the Route Charges System and Conditions of Payment), је чланом 1. став 2. утврђено да накнада за услуге у ваздушној пловидби обухвата искључиво трошкове које државе потписнице имају у погледу објеката, опреме и служби које пружају услуге у ваздушној пловидби, те трошкове рада самог система EUROCONTROL (прихватљиви трошкови). На тај начин, јединствена (за све земље чланице) методологија транспарентног утврђивања накнада у ваздушној пловидби обезбеђује да се остварени приход наменски користи и искључиво буде резултат пружања одговарајућих услуга у ваздушној пловидби. Све државе чланице се обавезују на доследну примену јединствених и једнообразних принципа за утврђивање трошковне основе/базе за рутне накнаде и обрачун висине јединице рутне накнаде;
- Упутством за примену правила и процедура система за наплату рутних накнада ("Guidance on the Rules and Procedures of the Route Charges System");
- Извештајем о заједничкој трошковној бази за Републику Србију и Црну Гору ("CRCO Update report on the 2007 cost-base for route charges" који је прихваћен на седници Проширеног комитета у јуну 2007. године када је донета одлука о интеграцији Републике Србије и Црне Горе у CRCO Мултилатерални систем за наплату рутних накнада), усвојен је принцип утврђивања учешћа (алокације) одређених врста послова и радних задатака (сектора за управљање ваздушним саобраћајем и безбедност, сектора за ваздухопловну технику, метеорологију, ваздухопловно информисање, администрацију и остало) у укупним трошковима, а који испуњавају услов да буду део трошковне базе за обрачун рутних накнада.

Принципи EUROCONTROL су усвојени у оквиру националних законодавства у земљама оснивача Друштва кроз одговарајуће документе и прописани су од стране Директората за цивилно ваздухопловство Републике Србије и Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе.

На основу података за утврђивање трошковних база и висине јединице рутне накнаде, донета је Одлука Проширене комисије EUROCONTROL бр. 153 од 29.11.2018. године, о одобравању висине јединице рутне накнаде за

2019. годину. У оквиру одобрене трошковне базе за Друштво у 2019. години утврђен је и износ трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода (staff costs) који је алоциран на "en-route" део за обрачун рутних накнада (према усвојеним принципима утврђивања "en-route" учешћа).

Имајући у виду да Друштво обавља делатност у складу са прописима о ваздушном саобраћају у државама оснивачима, међународним уговорима и управо имајући у виду правну форму Друштва и преузете међународне обавезе, односно да Друштво обавља делатност у складу са међународним уговорима и међународним стандардима, прописима о ваздушном саобраћају у државама оснивачима и препорученој пракси, те имајући у виду прихваћене међународне принципе обрачуна цене рутне накнаде и контроле од стране међународних организација и корисника услуга контроле летења, Друштво је експлицитно изузето од примене одредаба Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору, у чл. 1 став 2 ("Службени гласник РС", бр. 93/2012), односно изузето од примене одредаба Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, у чл. 2 став 3 ("Службени гласник РС", бр. 116/2014).

Друштво врши исплате зарада, накнада зарада и осталих личних расхода у складу са Законом о раду, уговорима о раду и Колективним уговором закљученим између Синдиката контроле летења и Независног синдиката контроле летења са једне стране, и Друштва са друге стране.

Планирани износ на позицији "Трошкови зарада, накнаде зарада и остали лични расходи" у 2019. години, условљен је одређеним одредбама Колективног уговора Друштва који је закључен са репрезентативним синдикатима контроле летења (Бр. ОУ/ДИР – 150/1, од 29. јануара 2018. године):

- Члан 34. Колективног уговора Друштва подразумева да се имаоцима дозволе контролора летења може увећати зараду до 30% основне зараде, у току летње сезоне у периоду од 1. јуна до 30. септембра због комплексности и сложености обављања послова у условима повећаног интензитета саобраћаја;
- Члан 47. Колективног уговора Друштва подразумева исплату одговарајућег износа имаоцима дозвола контролора летења по основу очувања радне и здравствене способности.

Укупно планирано повећање на позицији „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“ у 2019. години износи 2% у односу на планирани износ у 2018. години (као што је приказано у Табели 15. Планирани расходи и издаци у 2019. години).

Планирани „Трошкови зарада и накнада зарада (брuto)“ и „Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца“ у 2019. години су виши од планираних у 2018. години за 3,4%, као што је приказано у Табели 15: Трошкови зарада, накнада зарада у остали лични расходи.

Пораст позиција „Трошкови зарада и накнада зарада (брuto)“ и „Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца“ у 2019. години је у највећој мери резултат:

1. Усклађивања масе зарада само за контролоре летења на оперативним радним местима са стопом инфлације у 2018. години од 2,3% (око 135 милиона динара), због пораста и комплексности саобраћаја.

2. Већег планираног броја запослених у 2019. години који је у циљу рационализације трошкова Друштва, редукован за 50% у односу на иницијални план регрутације (око 57 милиона РСД), али на начин да обезбеди несметано обављање процеса рада.

У 2019. години планирани просечан број запослених износи 931, а условљен је већим бројем запослених на почетку обрачунског периода у 2019. години (пораст трошкова за око 50 милиона у односу на реализацију у 2018. години) и планом регрутације за 2019. годину, који узима у обзир повећани обим пословања, пораст саобраћаја и реализацију развојних планова Друштва. Најзначајнији прилив извршилаца планиран је на радним местима инжењера електротехнике, инжењера из области информационих технологија и техничара.

Трошкови накнада уговора о привременим и повременим пословима, ауторских и сличних уговора, укључују све директне и индиректне трошкове по уговорима, а обрачунати су на основу закључених уговора у 2018. години и незнатно повећани на име планираног броја кандидата на стручном усавршавању и оспособљавању.

С друге стране, трошкови накнада по основу уговора о делу су смањени узимајући у обзир очекивану реализацију у 2018. години односно умањење броја закључених уговора са физичким лицима.

Планирани трошкови службених путовања су смањени у циљу рационализације трошкова.

Узимајући у обзир да није усаглашен план, нити су утврђени критеријуми пензионисања запослених по стимулативном програму, планирани трошкови на позицији стимулативне отпремнине су смањени у односу на претходне године.

Трошкови накнаде чланова управљачких органа (Надзорни одбор и Скупштина), као и Директору и Заменику директора се утврђују у складу са актима Друштва. Право на накнаду и висина накнаде за рад чланова Скупштине Друштва и Надзорног одбора, за лица која нису стално запослена у Друштву, дефинисани су чланом 54. Уговора о потврђивању континуитета. Директор и Заменик директора су лица у радном односу у Друштву која по основу рада остварују зараду.

Висину накнада члановима Скупштине Друштва и Надзорног одбора одређује Скупштина водећи рачуна о томе да накнада, односно зарада, буде у сразмери са задацима чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва и финансијским стањем Друштва. Висину зараде Директора и Заменика директора одређује Надзорни одбор у складу са чланом 35. тачка 14. Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе.

Табела 15. Трошкови зарада и накнада зарада и остали лични расходи

О П И С	План 2018	Реализација 2018	План 2019	
	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 ЕУР)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	6,170,000	6,010,543	6,292,039	52,963
Трошкови зарада и накнада зарада (брuto)	4,715,000	4,662,050	4,873,464	41,022
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	700,000	691,124	723,574	6,091
Трошкови накнада по уговору о делу	60,000	36,761	50,000	421
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима и физичким лицима по основу осталих уговора	30,000	25,053	35,000	295
Трошкови накнада чланова Скупштине Друштва и Надзорног одбора	47,700	44,851	50,000	421
Отпремнине	50,000	5,300	20,000	168
Солидарне помоћи	52,450	64,127	60,000	505
Трошкови превоза запослених	55,850	49,318	55,000	463
Трошкови службених путовања	214,000	201,134	180,000	1,515
Добровољно пензијско осигурање	135,000	128,935	135,000	1,136
Додатно здравствено осигурање	65,000	65,000	65,000	547
Осигурање дозвола	45,000	36,889	45,000	379

Трошкови производних услуга

Трошкови производних услуга обухватају трошкове телекомуникационих и транспортних услуга, поправки, одржавања опреме и објеката, као и трошкове закупнина. На утврђивање износа ове категорије трошкова поред планираних активности, значајно утичу:

- Трошкови телекомуникација и транспортних услуга се обрачунавају на основу: цене закупа линија, закупа нових линија и цене импулса у домаћем и иностраном саобраћају. Значајан износ трошкова на овој позицији се односи на нове електронске комуникационе услуге у домаћем и међународном саобраћају, услуге IP конективности, Telco услуге интернет, домен хостинга и L3VPN и сличне услуге неопходне за континуирано и несметано обављање делатносит Друштва. У ову групу спадају и трошкови поштанских услуга, где се значајни износи односе на достављање фактура корисницима услуга, с обзиром на то да се ради о препорученим пошиљкама које се шаљу сваког месеца на често удаљене дестинације. Трошкови транспортних услуга

обухватају трошкове превоза, претовара и ангажовања других лица ради извршења наведених услуга;

- Трошкови текућег одржавања опреме и објекта се базирају на предвиђеним ремонтима опреме за 2019. годину, односно просечним годишњим издацима за текуће одржавање и планираним улагањима за санацију објекта. Највећи део ових трошкова се односи на грађевинске објекте и уговорене обавезе са произвођачима опреме о одржавању најважнијих система контроле летења (услуга подршке и одржавања TopSky-ATC система, ATM Fallback FASOS система, VHF/UHF радио система, VCS, DIVOS 3 Log и TRS система, система MESSIR и др.). Значајан број објекта захтева поправке инсталација и припремање простора за инсталирање нове опреме. Имајући у виду динамику реализације уговора који су закључени у претходном периоду за услуге одржавања појединих система, знатан део средстава у оквиру планираног износа на овој позицији се односи на извршење обавезе по уговорима из претходног периода;
- Трошкови закупа државне имовине процењен је у износу реализације за 2018. годину у складу са Уговором о закупу непокретности (Бр. LGS.00-21/164 од 29. августа 2018. године) закљученог са Републичком дирекцијом за имовину Републике Србије, са роком важења до 31.12.2020. године;
- Трошкови по основу предвиђеног уговора са Министарством одбране Црне Горе, о дугорочном закупу непокретности - локација „Врсута“ у општини Бар, за изградњу инфраструктурних објекта (Радарска станица Врсута), на основу Закључка Владе Црне Горе број 07-1490 од 5. априла 2018. године и у складу са Одлуком Министарства одбране Црне Горе (Број: 80702-3052/18 - 4 од 23.07.2018. године);
- Трошкови осталог закупа обухватају закуп простора од Музеја ваздухопловства Београд и закуп пословног простора на комплексу Аеродрома Ниш;
- Трошкови који се односе на услуге физичко - техничког обезбеђења лица, опреме и објекта су одређени на основу важећег уговора, анализе ангажовања из 2018. године и увећања по основу повећања минималне цене рада коју је утврдио Социјално-економски савет Републике Србије;
- Трошкови осталих производних услуга обухватају издатке за услуге у промету производа и услуга, услуге заштите на раду, накнаде за коришћење путева и трошкове комуналних услуга, а исказани су на нивоу 2018. године.

Табела 16. Трошкови производних услуга

О П И С	ПЛАН 2018	РЕАЛИЗАЦИЈА 2018	ПЛАН 2019	ПЛАН 2019
	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 ЕУР)
Трошкови производних услуга	1.136.500	1.116.704	1.359.860	11.447
Трошкови телекомуникационих и транспортних услуга	85.000	105.806	157.641	1.327

Трошкови текућег одржавања опреме и објеката	490.000	481.044	616.465	5.189
Трошкови закупа државне имовине	489.000	459.341	502.742	4.232
Остали трошкови производних услуга	72.500	70.513	83.012	699

Нематеријални трошкови

У нематеријалне трошкове се убрајају трошкови непроизводних услуга, платног промета, премија осигурања, репрезентације, чланарина и осталих пореза и доприноса на терет послодавца. Најзначајнији износ у овој категорији трошкова се односи на износ годишње контрибуције EUROCONTROL имајући у виду да се на основу Међународне конвенције о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе (EUROCONTROL Конвенције) одређује колико је учешће покрића сваке од земаља чланица Конвенције у годишњем буџету EUROCONTROL агенције. Уговором о инструкцији за расподелу рутних накнада (Agreement on instruction for disbursement of route charges), који се на годишњем нивоу саставља и потписује од стране ентитета унутар зоне наплате, ближе се одређују обавезе свих учесника (Hungarocontrol, CAA, CAD и SMATSA), укључујући и обавезе по основу плаћања контрибуције EUROCONTROL.

За утврђену контрибуцију EUROCONTROL буџету, у 2019. години планирано је око 388 милиона РСД.

Непроизводне услуге садрже и следеће врсте трошкова:

- трошкове ревизије који су обрачунати за услуге ревизије финансијских извештаја у складу са важећом законском регулативом и међународним стандардима, адвокатске услуге, консалтинг услуге и сл.;
- одржавање хигијене у објектима Друштва;
- трошкови израде анализе пословања SMATSA ваздухопловне академије у циљу преиспитивања и унапређења пословања, трошкови израде стручне анализе и записника о радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увечаним трајањем;
- трошкове здравствених услуга, који обухватају трошкове редовних и ванредних лекарских прегледа запослених;
- трошкове стручног образовања запослених, који су обрачунати на основу просечних годишњих трошкова насталих приликом стицања, издавања и продужавања рока важења дозволе (или потврде о обучености) и плана обуке. Део трошкова се односи и на спровођење курсева из ваздухопловног енглеског језика за контролоре летења;
- обука из области обрачуна трошкова за пружање услуга у ваздушној пловидби по детерминисаном моделу обрачуна и усклађивање пословања са концептом Шеме оствареног учинка;
- трошкове компјутерских услуга, који се односе на измене постојећих програма и интерну рачунарску мрежу Друштва;
- трошкове репрезентације угоститељских услуга процењене у складу са очекиваном реализацијом у 2018. години, а који се односе на

трошкове учињене у односу на пословне партнере, обележавања посебних догађаја, организовање манифестација и прослава.

Трошкови премија осигурања су обрачунати за имовину и лица на основу уговорених вредности. Већи део износа намењеног за трошкове осигурања се односи на осигурање од одговорности из делатности које је условљено обавезом Друштва да самостално покрије евентуалну штету нанету трећим лицима, а и у складу са чланом 18. Уговора о потврђивању континуитета. Осим наведеног, Друштво има и друге издатке по основу прибављања осигурања за запослене, имовину, моторна возила, ваздухоплове, транспортно осигурање и сл.

Трошкови чланарина се односе на чланарине које се плаћају пословним удружењима, коморама и међународним организацијама у вези са обављањем делатности Друштва.

Трошкови пореза обухватају порез на имовину, накнаде за уређење грађевинског земљишта, накнаде за еколошке таксе, порез на употребу ваздухоплова, порез на моторна возила и друго.

За таксе (административне, судске, регистрационе и локалне), царине, трошкове огласа у штампи и другим медијима и остале нематеријалне трошкове, обрачунат је износ на нивоу реализације у 2018. години. Остали трошкови платног промета обухватају и плаћање обавеза (провизија на неискоришћени део кредита - "Commitment charge") по основу Уговора о кредиту са Европском банком за обнову и развој (Operation Number 49477 од 14.12.2017. године) за реализацију пројекта у оквиру Програма модернизације контроле летења SUSAN.

Табела 17. Нематеријални трошкови

О П И С	ПЛАН 2018	РЕАЛИЗАЦИЈА 2018	ПЛАН 2019	ПЛАН 2019
	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 ЕУР)
Нематеријални трошкови	858.500	678.307	954.614	8.036
Трошкови непроизводних услуга	161.400	109.261	231.907	1.952
Трошкови осигурања	126.100	123.110	125.168	1.054
Порези	49.000	35.762	51.500	434
Чланарине	9.500	4.576	10.179	86
Остали нематеријални трошкови	412.500	323.083	435.861	3.669
Издавања за ваздухопловне власти	100.000	82.515	100.000	842

Издавања за ваздухопловне власти

Ваздухопловне власти Републике Србије и државе Црне Горе се, као правни субјекти, са становишта правила и принципа обрачуна трошкова CRCO, представљају независне ентитете у трошковној бази, који самостално приходују и правдају средства потребна за њихово функционисање и координацију услуге трагања и спасавања.

Друштво, у складу са Законом о ваздушном саобраћају Републике Србије и Законом о ваздушном саобраћају Црне Горе, те Правилником о висини

накнаде по основу учешћа у расподјели прихода од терминалних накнада, (бр. 01-5200/1 од 28.12.2011. године), као и Одлуком о дефинисању међусобних обавеза Друштва и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада („Службени гласник РС“, број 32/11), има обавезу плаћања одређеног износа средстава на име извршавања регулаторних и надзорних послова за летове на аеродромима у Србији односно Црној Гори. Наведеном законском регулативом је утврђена висина потраживања Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе од Друштва у износу од 10% од износа наплаћених терминалних накнада за летове на аеродромима Београд, Краљево, Ниш, Вршац, Батајница и Поникве односно за аеродроме у Подгорици и Тивту.

Друштво планира да у 2019. години издвоји 100 милиона РСД за накнаде ваздухопловним властима.

Финансијски трошкови

Финансијски трошкови се односе на две основне групе:

- расходе камата по кредитима, обавезама из дужничко-поверилачких односа, затезне и остале камате;
- негативне курсне разлике настале по основу пословних догађаја који се исказују у страним валутама.

Расходи камата обухватају пре свега обавезе по основу Уговора о зајму са Европском инвестиционом банком (EIB), евиденцијски бр. FIN° 23.040 (CS), Serapis N° 2001-0473 од 10. јуна 2005. године, које доспевају на плаћање у 2019. години.

Табела 18. Финансијски трошкови

О П И С	ПЛАН 2018	РЕАЛИЗАЦИЈА 2018	ПЛАН 2019	ПЛАН 2019
	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 ЕУР)
Финансијски трошкови	119.405	44.672	34.050	287
Расходи камата	44.355	34.703	24.000	202
Негативне курсне разлика и негативни ефекти валутне клаузуле	75.000	9.910	10.000	84
Остали финансијски расходи	50	59	50	0

Остали трошкови

Остали трошкови представљају трошкове настале због ванредних догађаја који имају за последицу губитак или мањак у току обављања редовне делатности и отпис потраживања. У оквиру наведених трошкова, предвиђено је издвајање за донације и спонзорства у износу од 50 милиона РСД за 2019. годину, о чему ће се старати и одлучивати органи управљања Друштва у складу са интерним актима Друштва.

Табела 19. Остали трошкови

О П И С	ПЛАН 2018	РЕАЛИЗАЦИЈА 2018	ПЛАН 2019	ПЛАН 2019
	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 ЕУР)
Остали трошкови	60.000	173.194	60.000	505
Исправка грешака из ранијих година				
Исправка вред. потраживања од купаца		58.780		
Обезвређење залиха материјала		14.785		
Остали непоменути расходи	60.000	99.629	60.000	505

Порези

Порези према различитим нивоима власти регулисани су републичким законима и подзаконским актима. Планирани износ је процењен на основу динамике измиривања пореза (пореза на добит правних лица, пореза на додату вредност, пореза на имовину и сл.) утврђене одговарајућим законима и подзаконским актима.

Поред наведеног, Друштво је обвезник доприноса организацијама за обавезно социјално осигурање и то доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, доприноса за здравствено осигурање и доприноса за случај незапослености у складу са важећом регулативом. Динамика исплате доприноса је на месечном нивоу.

Друштво је обвезник и уплате накнада и такси прописаних законом и подзаконским актима држава оснивача, општина односно града. Порези и доприноси, односно накнаде и таксе, су јавни приходи који се уплаћују на рачуне буџета држава оснивача као и буџета локалних самоуправа (општине, односно града).

По категоризацији пореских обвезника Друштво спада у групу великих пореских обвезника и као такво редовно измирује своје пореске обавезе.

Отплате кредита

Пројекат модернизације и унапређења система управљања ваздушним саобраћајем - FAMUS пројекат, имао је за циљ очување јединственог ваздушног простора, оптимизацију коришћења ваздушног простора, повећавање капацитета (узимајући у обзир повећање обима саобраћаја), те одржање високог нивоа безбедности ваздушног саобраћаја.

FAMUS пројекат модернизације је делом финансиран из кредита од Европске инвестиционе банке (EIB) и Европске банке за обнову и развој (EBRD), по основу:

- Споразума о зајму са EBRD, оперативни бр. 29147 од 9. фебруара 2005. године, и
- Уговора о зајму са EIB, евиденцијски бр. FIN° 23.040 (CS), Serapis N° 2001-0473 од 10. јуна 2005. године.

У складу са динамиком отплате обавеза по основу Уговора о зајму са ЕИБ, планирано је плаћање главнице у износу од 472 милиона РСД у 2019. години, док су све обавезе по кредиту ЕБРД (оперативни бр. 29147 од 09.02.2015. године) у потпуности измирене у 2017. години.

Инвестиције

Укупна вредност планираних инвестиционих улагања у 2019. години износи 4.306.132.400 РСД, односно 36.246.906 ЕУР коришћењем обрачунског курса 1 ЕУР = 118,80 РСД. Значајније осцилације курса могу представљати ризик за реализацију инвестиционих набавки у процењеном износу.

Планирани износ инвестиционих улагања за 2019. годину чине пренете инвестиције из претходног периода (у складу са уговорима који су закључени у претходним годинама и потребним средствима за њихову реализацију) и инвестиција које ће бити започете и делимично или у потпуности реализоване у 2019. години. Планирани износи обухватају процењене вредности набавки и процењене износе зависних трошкова набавке који обухватају банкарске провизије, трошкове оглашавања у складу са одредбама Закона о јавним набавкама ("Службени гласник РС", број 124/12, 14/15 и 68/15), трошкове царине, шпедитера и сл.

Најзначајнија инвестициона улагања односно пројекти које Друштво планира да спроведе у наредном периоду, поткрепљене су безбедносним и пословним оправдањем како је захтевано у регулативи Европске комисије (ЕУ) No. 1035/2011, односно у оквиру „Правилника о условима и начину издавања и важења сертификата за пружање услуга“, ("Службени гласник РС", бр 32/11, 54/12 и 24/13) Директората цивилног ваздухопловства РС, као и „Правилника о заједничим захтјевима, сигурносном надзору над управљањем ваздушним саобраћајем и услугама у ваздушној пловидби, систему за обезбјеђивање сигурности софтвера и програму ефикасности“ ("Службени лист Црне Горе", 65/2012), донет од стране Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе: „Пружаоци услуга у ваздушној пловидби морају да сачине безбедносна и пословна образложења за велике инвестиционе пројекте укључујући, где је важно, процењени утицај на одговарајуће циљеве и идентификацију инвестиција које произилазе из законских захтева у вези са спровођењем Програма за истраживање АТМ у оквиру Јединственог европског неба (SESAR)".

Извори финансирања

Извор финансирања инвестиција у 2019. години су сопствена средства (приходи) SMATSA доо и дугорочни кредити међународних финансијских институција за финансирање следећих пројеката, предвиђених у оквиру Програма модернизације контроле летења SUSAN:

- Унапређење хардвера и софтвера FAMUS TopSky-ATC система, са проширењем система, Корак 1 Фаза 2;
- Радови на изградњи анекса зграде Центра контроле летења Београд са торњем Аеродромске контроле летења Београд;
- Радови на изградњи објекта и приводне инфраструктуре радарске станице Бесна Кобила;
- Набавка и инсталација Mode S MSSR и PSR радарских система на локацији Бесна Кобила и локацији Београд;

- Набавка SSR радарског система на локацији Врсута;
- Унапређење AFTN/AMHS система – корак 3.

Укупан износ планираних инвестиционих улагања у 2019. години је виши у односу на очекивану реализацију инвестиција у 2018. години, што је резултат повећане инвестиционе активности у наредном периоду у складу са Пословном стратегијом Друштва и реализацијом SUSAN Програма модернизације, а све у циљу даљег унапређења система у складу са стандардима и новим технологијама, одржавања капацитета и високе безбедности ваздушног саобраћаја, као и повећања квалитета услуга SMATSA доо.

Структура планираних инвестиција у 2019. години

Имајући у виду да су капитални пројекти SMATSA доо најчешће вишегодишњег карактера, укупан износ инвестиционог улагања у 2019. години обухвата средства потребна за реализацију уговора који су закључени у току 2018. године и раније (обавезе по закљученим уговорима) и плаћања по основу инвестиција започетих у претходном периоду.

Структура финансијских средстава за реализацију инвестиција је следећа:

СОПСТВЕНА СРЕДСТВА = 1.497.132.400 РСД

СРЕДСТВА ИЗ КРЕДИТА = 2.809.000.000 РСД

УКУПНО ПЛАНИРАНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ = 4.306.132.400 РСД

Пренос реализације инвестиција из претходног периода је резултат започетих инвестиционих улагања који се реализују у неколико фаза

односно вишегодишњих улагања у модернизацију оперативних система SMATSA доо, али и померања рокова реализације пројеката који су били планирани у 2018. години односно немогућности реализације у односу на планиране рокове (обустава поступака јавних набавки, рокова издавања дозвола и одобрења код услуга пројектовања и извођења радова и сл.).

Најзначајније инвестиције које се преносе из претходних година на основу закључених уговора или поступака набавки који су у току, су следеће:

- израда пројектно-техничка документација за изградњу анекса зграде Центра контроле летења Београд са торњем Аеродромске контроле летења Београд;
- радови на реконструкцији Техничког центра - фаза 2;
- извођење радова на адаптацији ЕЕ станице Центра контроле летења Београд;
- SMATSA IP комуникациона мрежа;
- набавка и инсталација ILS/DME и DVOR уређаја;
- Набавка и инсталација VDF система.

Најзначајније нове инвестиције у 2019. години

СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

- **Припремни радови на локацијама и постављање контејнера за потребе инсталације NDB уређаја у Србији и Црној Гори**

У 2019. години се планира набавка припремних радова на локацијама и постављање контејнера за потребе инсталације NDB уређаја у Србији и Црној Гори. С обзиром да је у плану замена свих NDB уређаја у Србији и Црној Гори, неопходно је обезбедити и набавку радова. Израда техничке документације је вршена током 2017-2018. године. Укупна вредност радова износи 120.000.000 РСД, али се реализација планира у периоду 2019-2020. година. Набавка је дефинисана Пословном стратегијом Друштва.

Планирани износ реализације инвестиције у 2019. години је **60.000.000 РСД**.

- **Прибављање земљишта или друге непокретне имовине и права у вези са њима, куповина магацинског простора**

Прибављање земљишта или друге непокретне имовине и права у вези са њима се врши за потребе регулисања имовинско правних односа на локацијама на којима SMATSA доо планира изградњу нових објеката и озакоњење постојећих објеката укључујући прибављање одговарајућег простора за потребе централног магацина у Београду).

Планирани износ реализације инвестиције у 2019. години је **188.757.569 РСД**.

- **Изградња објеката и потребне инфраструктуре за РС Врсута, Изградња инфраструктуре потребне за системе у оквиру новог торња АКЛ Београд, Радови на доградњи објекта ТКЛ Подгорица и реконструкцији ЕЕ и ТК инфраструктуре око ПСС Подгорица**

У 2018. години је планиран почетак активности на закључењу уговора за:

- Изградња објеката и потребне инфраструктуре за радарску станицу Врсута, процењена вредност 224.327.300 РСД, као и услуге стручног надзора над извођењем радова;
- Изградња инфраструктуре потребне за системе у оквиру новог торња АКЛ Београд, процењена вредност 29.516.750 РСД;
- Радови на доградњи објекта ТКЛ Подгорица и реконструкцији ЕЕ и ТК инфраструктуре око ПСС Подгорица, процењена вредност 168.599.675 РСД, као и услуге стручног надзора над извођењем радова.

У току 2019. године је предвиђен износ од око 1% укупне процењене вредности, с обзиром да се очекује израда одговарајуће техничке документације, спровођења поступка набавке и закључење уговора, док ће реализација наведених инвестиционих улагања бити вршена у 2020. години.

- **Софтверски алати за потребе адекватне секторске конфигурације са израдом средњорочне и дугорочне прогнозе повећања обима саобраћаја у простору надлежности SMATSA доо**

У 2019. години се планира покретање поступка набавке и закључење уговора о јавној набавци софтверских алата за потребе адекватне секторске конфигурације са израдом средњорочне и дугорочне прогнозе

повећања обима саобраћаја у простору надлежности SMATSA доо. Укупна процењена вредност набавке је 107.559.037 РСД.

У набавку је укључен развој алата за подршку шефу смене контроле летења приликом избора адекватне секторске конфигурације, израда средњорочне и дугорочне прогнозе повећања обима саобраћаја у простору надлежности SMATSA доо са посебним пресеком за 2025. и 2030. годину и алата за добијање оптималног решења по питању будуће секторизације ваздушног простора надлежности SMATSA доо

Планирани износ реализације инвестиције у 2019. години је **28.040.913 РСД.**

- **Набавка и инсталација NDB уређаја**

У 2019. години се планира набавка припремних NDB уређаја у Србији и Црној Гори. Набавка је дефинисана Пословном стратегијом, а укупна вредност инвестиције је 160.000.000 РСД, и у плану је реализација у периоду 2019-2022 године.

Планирани износ реализације инвестиције у 2019. години је **32.000.000 РСД.**

НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

- **Софтвери и лиценце**

Софтвери и лиценце се набављају за овлашћено коришћење програмских пакета у раду. Планирана је набавка информационог система, софтвера и лиценци, софтверских алата, Microsoft лиценци, SAUTER лиценци, ETP лиценце за коришћење EUROCONTROL basic програма и слично.

SUSAN ПРОГРАМ – ЕКСТЕРНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

- **Унапређење хардвера и софтвера Top-Sky ATC система – проширење система (корак 1 фаза 2)**

У 2019. години се планира даљи наставак реализације уговора за унапређење хардвера и софтвера Top-Sky ATC система – проширење система – корак 1 фаза 2, закључен на укупан износ од 17 милиона ЕУР.

Наведена инвестиција је финансирана из средстава кредита ЕБРД у периоду 2018-2020. година. У 2018. години је извршена реализација услуге *System Design Review* и извршена испорука и квантитативни пријем хардвера у складу са уговором. Извршене су активности на добијању увозне дозволе за увоз дела опреме и софтвера (чија се испорука планира почетком 2019. године).

Захтеви за унапређењем софистицираног софтвера морају бити подржани адекватним хардверским карактеристикама што одређује врсту компатибилног хардвера са искључивом гаранцијом произвођача софтвера. Пројекат унапређења хардвера је практична последица истека ресурса хардвера који данас траје дуже од 5 година а којим се обезбеђује наставак употребног века система за пружање услуга контроле летења. Потребно је заменити хардвер на свим платформама TopSky-ATC система (BEOL систем, BET1 систем и BETR систем (PreOJT симулатор)). Такође, потреба за заменом застарелог хардвера потиче из потребе да се TopSky-ATC систем припреми за следећи велики корак, унапређење TopSky-ATC система у складу и у предвиђеним роковима дефинисаним регулативом Европске комисије EC 716/2014, ATM Мастер планом и SESAR DP 2015 (Deployment program).

Планирани износ реализације инвестиције у 2019. години је **890.000.000 РСД.**

- **Набавка радарских система на локацијама Бесна кобила и TAR Београд, Врсута и радови на изградњи РС Бесна кобила**

Пројекат набавке и имплементације надзорних система предвиђа проширење постојеће радарске инфраструктуре имплементацијом радарских система на новим локацијама.

Набавка и имплементација радарских система обухвата следеће:

- набавку и имплементацију PSR+SSR радарског система на локацији Бесна Кобила; у склопу активности планирана је изградња објекта радарске станице и придружене инфраструктуре, као и антенског стуба са радарском куполом; у објекту радарске станице предвиђен је смештај радарског система, електроенергетске, телекомуникационе и IT опреме, система за противпожарну заштиту, система за видео надзор и других помоћних система;
- набавку и имплементацију PSR+SSR радарског система за потребе прекривања области у надлежности TMA Београд и ЦКЛ Београд (en-route); у склопу активности планирана је и изградња антенског стуба са радарском куполом и контејнерски смештај опреме уз обезбеђивање неопходне електроенергетске, телекомуникационе и друге инфраструктуре
- набавка и инсталација SSR радарског система за РС Врсута.

У току 2018. године је припремљен законски оквир и техничко-тендерска документација за набавку која се финансира из средстава кредита EIB банке, у складу са правилима набавки. Одабир добављача и потписивање уговора се очекује у 2019. години.

Планирани износ реализације инвестиције изградње РС Бесна кобила у 2019. години је **309.000.000 РСД.**

Планирани износ реализације инвестиције набавке радарских система на локацијама Бесна кобила и TAR Београд у 2019. години је **371.000.000 РСД.**

Планирани износ реализације инвестиције набавке радарског система на локацији РС Врсута у 2019. години је **51.000.000 РСД.**

- **Набавка радова на изградњи анекса зграде ЦКЛ Београд са торњем АКЛ Београд**

Крајем 2018. године је прибављена потребна техничка документација и грађевинска дозвола, као и тендерска документација за набавку која се финансира по посебним правилима EIB банке – предуслови за почетак одабира добављача / извођача радова на изградњи анекса зграде ЦКЛ Београд са торњем АКЛ Београд се очекује у првој половини 2019. године.

Постојећи контролни торањ на аеродрому „Никола Тесла“, Београд, изграђен је 1962. године и тренутно технолошки и функционално не одговара основној намени, пре свега због недостатка простора и застарелости инсталација у објекту. Корисни простор је смањен и онемогућен је комфоран рад контролорима летења због већих габарита конзола за опрему, а отежан је и приступ уређајима за које је неопходно редовно и превентивно одржавање од стране ваздухопловно-техничког

особља. Такође се због проширења делатности указала и потреба за доградњом постојећег објекта ЦКЛ Београд, како у смислу додатног капацитета тако и у технолошком унапређењу.

Имајући у виду напред поменуто, главна сврха инвестирања је даља аутоматизација и модернизација пословања као и унапређење технологије рада и проширење делатности инвеститора. Планираном изградњом оствариће се квалитетнији, безбеднији и сигурнији рад и пружање услуга у оквиру основних делатности инвеститора.

Планирани износ реализације инвестиције у 2019. години је **1.141.000.000 РСД.**

- **Унапређење AMHS система – корак 3**

Уговор о јавној набавци унапређења AMHS система – корак 1 је закључен и реализован у 2016. години.

Пројекат је предвиђен Пословном стратегијом SMATSA доо и подразумева надоградњу хардвера, софтвера и повећање броја терминала и повезивање AFTN/AMHS система на EDS (European Directory Service).

Планирани износ реализације инвестиције у 2019. години је **47.000.000 РСД.**

Ризици и пословне шансе

Финансијски ризици

Друштво је изложено различитим финансијским ризицима. Управљање ризицима је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта, потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање сведу на минимум. С тим у вези, финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености Друштва овим ризицима.

Друштво је изложено тржишним ризицима од промена девизних курсева имајући у виду да послује у међународним оквирима и изложено је и макро ризику, као и ризицима од промена каматних стопа. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција, признатих средстава и обавеза и нето улагања у пословања са иностранством.

Основни финансијски инструменти Друштва су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања као и дугорочни и краткорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања. Друштво не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

Друштво је осетљиво на промене девизног курса евра. Финансијска средства су структурално претежно састављена од ненаплаћених потраживања од купаца (највећим делом се односи на дуговања ино-компанија) и од готовине и готовинских еквивалената (девизни рачун). Обавезе се састоје од дугорочних кредита и обавеза према добављачима. Дугорочни кредити се евидентирају у страној валути, док се обавезе према добављачима за опрему и резервне делове евидентирају у страној валути,

а обавезе према добављачима за фиксне месечне обавезе (струја, птт, гориво итд.) евидентирају у домаћој валути.

Друштво је изложено и ризику од промене каматних стопа на обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик примарно зависи од финансијског тржишта, те Друштво нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Кредити дати по променљивим каматним стопама излажу Друштво каматном ризику новчаног тока, а кредити дати по фиксним каматним стопама ризику промене фер вредности кредитних стопа.

Под ризиком ликвидности, подразумева се како ризик ликвидности плаћања, тако и ризик ликвидности имовине. Ризик ликвидности плаћања везује се за погоршање способности предузећа да уредно исплаћује своје обавезе из пословања док ризик ликвидности имовине јесте ситуација кад предузеће не може у целости да наплати своја потраживања.

Одржавање платежне способности (ликвидности) превасходно је захтев наметнут Друштву од стране повериоца (кредитора), односно правног система. Обезбеђење способности плаћања обавеза претпоставља формирање и држање резерви ликвидности, на нивоу који гарантује ликвидност.

Опрезно управљање ризиком ликвидности подразумева одржавање довољног износа готовине, као и обезбеђење адекватних извора финансирања преко одговарајућег износа кредитних обавеза и могућности.

Ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања измире у потпуности и на време је минимална за рутне услуге. Наиме, EUROCONTORL од јула 2007. године врши фактурисање и наплату у име и за рачун Друштва са стопом наплате потраживања од преко 99% у року од годину дана.

Терминалне и остале услуге Друштво самостално сервисира, тако да је у овом сегменту повећана изложеност ризицима у случају:

- немогућности дужника да обавезе измире у потпуности и на време,
- неадекватних мера заштите потраживања, и
- непокретања поступака принудне наплате потраживања.

Остваривање ризика ненаплате потреживања може довести до пада прилива и нереализације планираних активности, а обично условљава и додатне непланиране трошкове.

Одступања саобраћаја у односу на прогнозу

Највећи део својих прихода Друштво остварује од пружања услуга у ваздушном саобраћају и самим тим обезбеђује средстава за финансирање пројеката.

Због тога, реализација саобраћаја представља један од кључних фактора који утичу на реализацију плана пословања.

Као основ за пројекцију у 2019. години коришћен је HIGH сценарио STATFOR прогнозе сервисних јединица, који показује повећање од 8% у односу на 2018. годину.

У случају ниже реализације саобраћаја од планиране у „en-route“ делу може доћи до смањења очекиваног прихода од рутних накнада, што може утицати на немогућност реализације целокупног плана пословања.

Виша реализација саобраћаја у „en-route“ делу може утицати на повећање очекиваног прихода који је потребно накнадно расподелити на намене које ће бити у складу са циљевима пословања, стратешким документима и које ће бити могуће оправдати пред корисницима услуга. Ненаменске потрошње повећаног новчаног прилива као и износе плаћеног пореза неће бити могуће укључити у трошковну основу.

Одлагање решавања надокнаде трошкова у терминалу

Настојање Европске комисије да интегрише ЕСЦАА (European Common Aviation Area) партнере у трећи референтни период (од 2020. године), међу којима су Република Србија и држава Црна Гора, додатно појачава значај решавања питања покрића трошкова у терминалу. Уредбе Европске комисије, које се односе на други референтни период (ЕУ) 390/2013 и 391/2013, биће замењене новом регулативом. Без обзира на законски основ примене очекиване регулативе у Републици Србији и држави Црној Гори, решавање проблематике покрића трошкова у терминалу остаје као приоритетна активност у циљу унапређења ефикасности пословања SMATSA доо.

С тим у вези, формирана је и Радна група за дефинисање методологије обрачуна и преиспитивања висине терминалне накнаде у сарадњи са представницима Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе, као и радна група за рационализацију трошкова у терминалу и започете су одговарајуће активности у циљу изналажења прихватљивог решења.

У циљу обезбеђивања одрживог развоја и остваривања позитивног пословног резултата, пројекције финансијских извештаја за 2019. годину подразумевају измену јединице терминалне накнаде од јула 2019. године, у износу од 260 евра. Предложено повећање је минимално потребни износ за покриће дела трошкова делатности терминалних контрола летења.

Низак степен реализације планираних инвестиционих улагања

Нереализација планираних инвестиционих улагања Друштва негативно утиче на трошковну базу Друштва у будућем периоду имајући у виду да се, у складу са EUROCONTROL - CRCO принципима, укупан планирани а неутрошен новац намењен инвестицијама практично "враћа" корисницима услуга, применом усвојене методологије обрачунавања трошковне базе (*full-cost recovery system*).

Узроци који могу утицати на реализацију инвестиционих улагања се могу поделити на три основне категорије:

- ризици условљени регулаторним и правним питањима: усвајање и примена регулаторних аката, решавање имовинско-правних питања на локацијама, добијања локацијских услова и сл,
- проблеми при реализацији поступка јавних набавки (време трајања жалбеног поступка и сл.), и
- кашњења у реализацији уговора.

Прецизније планирање одговарајућих активности и спровођење плана набавки је један од основних елемената добро спроведеног процеса управљања и контроле. Средства одобрена на седници Проширене комисије EUROCONTROL-а је потребно наменски искористити у датом периоду. Одступање од предвиђених износа и категорија подразумева додатно ангажовање на њиховом накнадном и поновном оправдању и повлачи ризике да образложење не буде прихваћено.

Неадекватно процењени услови кредита за реализацију стратешких пројеката и динамика повлачења средстава

Уколико план повлачења средстава није реално дефинисан, Друштво ће сносити додатне провизије за неповучена средства које није могуће унапред планирати и не могу се надокнадити од рутних / терминалних накнада, тако да ће представљају додатно оптерећење за текућу ликвидност Друштва.

Основне групе фактора који могу да доведу до неадекватне процене динамике повлачења средстава и укупног износа кредита се могу везати за следеће узроке:

- неадекватна процена вредности пројеката који се финансирају из кредита;
- неадекватна процена потребног времена за реализацију пројеката, поступка набавке, изградњу објеката, производњу и инсталацију опреме, као и њихове међусобне корелације - временска усклађеност уговора за изградњу и адаптацију објеката са динамиком реализације уговора за испоруку и инсталацију опреме и система у тим објектима;
- неадекватна процена временског периода преласка са постојећих на будуће системе – период транзиције;
- неадекватна процена техничких захтева и обима коришћења нове опреме (оперативне потребе за новим системима према потребама пружања ANS услуга – довољни капацитети);
- институционална и административно условљена кашњења реализације планираних активности.

Мере за уклањање или умањења ризика

Финансијски ризици

За успешно превазилажење могућих стања неликвидности због неадекватне наплате потраживања неопходно је успоставити систем континуалног праћења дужника/потраживања, водити преговоре са клијентима о измирењу дуговања и правовремено покретати правне (принудне) поступке за извршење.

Одступања саобраћаја у односу на прогнозу

Потенцијали разлози за мању реализацију саобраћаја у 2019. години од очекиваног могу бити:

- Потенцијално смањење броја летова на глобалном нивоу услед:

- повећања оперативних трошкова авио компанија услед пораста цене горива;
- суспензије Шенгенског споразума;
- утицаја Brexit-a на смањен број летова из и ка Великој Британији;
- нове економске или избегличке кризе;
- терористичких напада;
- ратних сукоба;
- природних катастрофа или епидемија;
- Промена токова саобраћаја услед смањења капацитета и расположивости система контроле летења у појединим земљама Европе.

Што се тиче саобраћаја у терминалу, смањење броја летова авио компанија Air Serbia и Montenegro Airlines које укупно учествују са око 50% би имало велики негативан утицај на приход од саобраћаја у терминалу

Друштво планира да преузме следеће кораке ради уклањања или умањења ризика:

- праћење ситуације везане за реализацију саобраћаја на дневном нивоу ради благовременог реаговања на евентуални пад у реализацији en-route саобраћаја;
- дефинисање приоритетних улагања у циљу брже реакције у погледу измене финансијског плана;
- повећање активности комерцијалног сегмента у школовању контролора летења и консалтингу.

Контрола инвестиционих улагања

Успостављање ефикаснијег система планирања, покретања и праћења реализације инвестиционих улагања треба да допринесе отклањању и умањивању ризика који произилазе из ниске реализације планираних инвестиционих улагања. Мере за ублажавање ризика су:

- унапређење поступка планирања, и
- временско усклађивање реализације уговора и дефинисање уговорних рокова.

Неадекватно процењен износ кредита за реализацију стратешких пројеката и динамика повлачења средстава

Ризици везани за неадекватну процену износа екстерних извора финансирања се могу знатно умањити и држати под контролом путем побољшања процеса планирања и увођењем методологије управљања пројектима. Осим тога, за веће пројекте је могуће увести планирање резервних средстава (Contingency plan) и резервног плана (Fallback plan) за случај одступања од планских претпоставки.

Финансијски извештаји

Биланс стања

Табела 20. Биланс стања на дан 31.12.2019. године (у хиљадама динара)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos		
				Prethodna godina		
				Tekuća godina	Krajnje stanje 31.12.2018.	Početno stanje 01.01.2018.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
0	A. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0001				
	B. STALNA IMOVINA (0003 + 0010 + 0019 + 0024 + 0034)	0002		18,157,180	15,101,048	0
01	I. NEMATERIJALNA IMOVINA (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008 + 0009)	0003		118,757	104,060	0
010 i deo 019	1. Ulaganja u razvoj	0004				
011, 012 i deo 019	2. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	0005		81,430	79,430	
013 i deo 019	3. Gudvil	0006				
014 i deo 019	4. Ostala nematerijalna imovina	0007				
015 i deo 019	5. Nematerijalna imovina u pripremi	0008		37,327	24,630	
016 i deo 019	6. Avansi za nematerijalnu imovinu	0009				
02	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016 + 0017 + 0018)	0010		18,036,863	14,995,428	0
020, 021 i deo 029	1. Zemljište	0011		796,991	794,991	
022 i deo 029	2. Građevinski objekti	0012		5,058,682	5,500,968	
023 i deo 029	3. Postrojenja i oprema	0013		6,151,592	5,843,956	
024 i deo 029	4. Investicione nekretnine	0014				
025 i deo 029	5. Ostale nekretnine, postrojenja i oprema	0015		5,114	5,114	
026 i deo 029	6. Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	0016		5,765,200	2,693,115	
027 i deo 029	7. Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	0017		13,786	11,786	
028 i deo 029	8. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	0018		245,498	145,498	
03	III. BIOLOŠKA SREDSTVA (0020 + 0021 + 0022 + 0023)	0019		1,560	1,560	0
030, 031 i deo 039	1. Šume i višegodišnji zasadi	0020		1,560	1,560	
032 i deo	2. Osnovno stado	0021				

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2018.	Početno stanje 01.01.2018.
1	2	3	4	5	6	7
039						
037 i deo 039	3. Biološka sredstva u pripremi	0022				
038 i deo 039	4. Avansi za biološka sredstva	0023				
04 osim 047	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0025 + 0026 + 0027 + 0028 + 0029 + 0030 + 0031 + 0032 + 0033)	0024		0	0	0
040 i deo 049	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	0025				
041 i deo 049	2. Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica i zajedničkim poduhvatima	0026				
042 i deo 049	3. Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i druge hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	0027				
deo 043, deo 044 i deo 049	4. Dugoročni plasmani matičnim i zavisnim pravnim licima	0028				
deo 043, deo 044 i deo 049	5. Dugoročni plasmani ostalim povezanim pravnim licima	0029				
deo 045 i deo 049	6. Dugoročni plasmani u zemlji	0030				
deo 045 i deo 049	7. Dugoročni plasmani u inostranstvu	0031				
046 i deo 049	8. Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	0032				
048 i deo 049	9. Ostali dugoročni finansijski plasmani	0033				
05	V. DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (0035 + 0036 + 0037 + 0038 + 0039 + 0040 + 0041)	0034		0	0	0
050 i deo 059	1. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	0035				
051 i deo 059	2. Potraživanja od ostalih povezanih lica	0036				
052 i deo 059	3. Potraživanja po osnovu prodaje na robni kredit	0037				
053 i deo 059	4. Potraživanje za prodaju po ugovorima o finansijskom lizingu	0038				
054 i deo 059	5. Potraživanja po osnovu jemstva	0039				
055 i deo 059	6. Sporna i sumnjiva potraživanja	0040				
056 i deo 059	7. Ostala dugoročna potraživanja	0041				
288	V. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0042				
	G. OBRTNA IMOVINA (0044 + 0051 + 0059 + 0060 + 0061 +	0043		3,150,798	3,738,428	0

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2018.	Početno stanje 01.01.2018.
1	2	3	4	5	6	7
	0062 + 0068 + 0069 + 0070)					
Klasa 1	I. ZALIHE (0045 + 0046 + 0047 + 0048 + 0049 + 0050)	0044		230,340	200,340	0
10	1. Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	0045		195,724	180,724	
11	2. Nedovršena proizvodnja i nedovršene usluge	0046				
12	3. Gotovi proizvodi	0047				
13	4. Roba	0048				
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	0049				
15	6. Plaćeni avansi za zalihe i usluge	0050		34,616	19,616	
20	II. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE (0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056 + 0057 + 0058)	0051		1,640,889	1,518,937	0
200 i deo 209	1. Kupci u zemlji – matična i zavisna pravna lica	52				
201 i deo 209	2. Kupci u Inostranstvu – matična i zavisna pravna lica	53				
202 i deo 209	3. Kupci u zemlji – ostala povezana pravna lica	54				
203 i deo 209	4. Kupci u inostranstvu – ostala povezana pravna lica	55				
204 i deo 209	5. Kupci u zemlji	56		31,787	25,073	
205 i deo 209	6. Kupci u inostranstvu	57		1,609,102	1,493,864	
206 i deo 209	7. Ostala potraživanja po osnovu prodaje	58				
21	III. POTRAŽIVANJA IZ SPECIFIČNIH POSLOVA	59				
22	IV. DRUGA POTRAŽIVANJA	60		0	33,245	
236	V. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	61				
23 osim 236 i 237	VI. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0063 + 0064 + 0065 + 0066 + 0067)	62		0	0	0
230 i deo 239	1. Kratkoročni krediti i plasmani – matična i zavisna pravna lica	63				
231 i deo 239	2. Kratkoročni krediti i plasmani – ostala povezana pravna lica	64				
232 i deo 239	3. Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji	65				
233 i deo 239	4. Kratkoročni krediti i zajmovi u inostranstvu	66				
234, 235, 238 i deo 239	5. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	67				

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2018.	Početno stanje 01.01.2018.
1	2	3	4	5	6	7
24	VII. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA	68		1,200,543	1,840,138	
27	VIII. POREZ NA DODATU VREDNOST	69		53,823	47,565	
28 osim 288	IX. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	70		25,203	98,203	
	D. UKUPNA AKTIVA = POSLOVNA IMOVINA (0001 + 0002 + 0042 + 0043)	71		21,307,978	18,839,476	0
88	Đ. VANBILANSNA AKTIVA	72		890,000	922,396	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (0402 + 0411 – 0412 + 0413 + 0414 + 0415 – 0416 + 0417 + 0420 – 0421) ≥ 0 = (0071 – 0424 – 0441 – 0442)	401		14,409,094	14,279,379	0
30	I. OSNOVNI KAPITAL (0403 + 0404 + 0405 + 0406 + 0407 + 0408 + 0409 + 0410)	402		1,873,820	1,873,820	0
300	1. Akcijski kapital	403				
301	2. Udeli društava s ograničenom odgovornošću	404		355	355	
302	3. Ulozi	405				
303	4. Državni kapital	406		1,862,848	1,862,848	
304	5. Društveni kapital	407				
305	6. Zadružni udeli	408				
306	7. Emisiona premija	409				
309	8. Ostali osnovni kapital	410		10,617	10,617	
31	II. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	411				
047 i 237	III. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	412				
32	IV. REZERVE	413		507,044	507,044	
330	V. REVALORIZACIONE REZERVE PO OSNOVU REVALORIZACIJE NEMATERIJALNE IMOVINE, NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME	414		3,405,478	3,430,478	
33 osim 330	VI. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA (potražna salda računa grupe 33 osim 330)	415				
33 osim 330	VII. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA (dugovna salda računa grupe 33 osim 330)	416		26,268	26,268	

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2018.	Početno stanje 01.01.2018.
1	2	3	4	5	6	7
34	VIII. NERASPOREĐENI DOBITAK (0418 + 0419)	417		8,649,020	8,494,305	0
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	418		8,494,305	8,362,953	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	419		154,715	131,352	
	IX. UČEŠĆE BEZ PRAVA KONTROLE	420				
35	X. GUBITAK (0422 + 0423)	421		0	0	0
350	1. Gubitak ranijih godina	422				
351	2. Gubitak tekuće godine	423				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE (0425 + 0432)	424		4,684,712	2,074,848	0
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (0426 + 0427 + 0428 + 0429 + 0430 + 0431)	425		861,919	816,919	0
400	1. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	426				
401	2. Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	427				
403	3. Rezervisanja za troškove restrukturiranja	428				
404	4. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	429		813,187	773,187	
405	5. Rezervisanja za troškove sudskih sporova	430		48,732	43,732	
402 i 409	6. Ostala dugoročna rezervisanja	431				
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (0433 + 0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	432		3,822,793	1,257,929	0
410	1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	433				
411	2. Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	434				
412	3. Obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima	435				
413	4. Obaveze po emitovanim hartijama od vrednosti u periodu dužem od godinu dana	436				
414	5. Dugoročni krediti i zajmovi u zemlji	437				
415	6. Dugoročni krediti i zajmovi u inostranstvu	438		3,822,793	1,257,929	
416	7. Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	439				
419	8. Ostale dugoročne obaveze	440				
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	441		542,062	598,383	
42 do 49	G. KRATKOROČNE OBAVEZE	442		1,672,110	1,886,866	0

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2018.	Početno stanje 01.01.2018.
1	2	3	4	5	6	7
(osim 498)	(0443 + 0450 + 0451 + 0459 + 0460 + 0461 + 0462)					
42	I. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448 + 0449)	443		244,136	468,403	0
420	1. Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	444				
421	2. Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	445				
422	3. Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji	446				
423	4. Kratkoročni krediti i zajmovi u inostranstvu	447				
427	5. Obaveze po osnovu stalnih sredstava i sredstava obustavljenog poslovanja namenjenih prodaji	448				
424, 425, 426 i 429	6. Ostale kratkoročne finansijske obaveze	449		244,136	468,403	
430	II. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	450		272,423	242,423	
43 osim 430	III. OBAVEZE IZ POSLOVANJA (0452 + 0453 + 0454 + 0455 + 0456 + 0457 + 0458)	451		695,351	734,513	0
431	1. Dobavljači – matična i zavisna pravna lica u zemlji	452				
432	2. Dobavljači – matična i zavisna pravna lica u inostranstvu	453				
433	3. Dobavljači – ostala povezana pravna lica u zemlji	454				
434	4. Dobavljači – ostala povezana pravna lica u inostranstvu	455				
435	5. Dobavljači u zemlji	456		74,940	94,940	
436	6. Dobavljači u inostranstvu	457		620,322	639,484	
439	7. Ostale obaveze iz poslovanja	458		89	89	
44, 45 i 46	IV. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE	459		450,000	432,327	
47	V. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST	460		6,758	6,258	
48	VI. OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE	461				
49 osim 498	VII. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	462		3,442	2,942	
	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA (0412 + 0416 + 0421 – 0420 – 0417 – 0415 – 0414 – 0413 – 0411 – 0402) ≥ 0 = (0441 + 0424 + 0442 – 0071) ≥ 0	463				
	Đ. UKUPNA PASIVA (0424 + 0442 + 0441 + 0401 – 0463) ≥ 0	464		21,307,978	18,839,476	0
89	E. VANBILANSNA PASIVA	465		890,000	922,396	

Биланс успеха

Табела 21. Биланс успеха у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године (у хиљадама динара)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	PRIHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
60 do 65, osim 62 i 63	A. POSLOVNI PRIHODI (1002 + 1009 + 1016 + 1017)	1001		10,176,426	9,627,843
60	I. PRIHODI OD PRODAJE ROBE (1003 + 1004 + 1005 + 1006 + 1007+ 1008)	1002		0	0
600	1. Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima na domaćem tržištu	1003			
601	2. Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima na inostranom tržištu	1004			
602	3. Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima na domaćem tržištu	1005			
603	4. Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima na inostranom tržištu	1006			
604	5. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	1007			
605	6. Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	1008			
61	II. PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA (1010 + 1011 + 1012 + 1013 + 1014 + 1015)	1009		9,911,623	9,302,317
610	1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnim i zavisnim pravnim licima na domaćem tržištu	1010			
611	2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnim i zavisnim pravnim licima na inostranom tržištu	1011			
612	3. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima na domaćem tržištu	1012			
613	4. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima na inostranom tržištu	1013			
614	5. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	1014		455,177	358,711
615	6. Prihodi od prodaje gotovih proizvoda i usluga na inostranom tržištu	1015		9,456,446	8,943,606
64	III. PRIHODI OD PREMIJA, SUBVENCIIJA, DOTACIJA, DONACIJA I SL.	1016			
65	IV. DRUGI POSLOVNI PRIHODI	1017		264,803	325,525
	RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
50 do 55, 62 i 63	B. POSLOVNI RASHODI (1019 – 1020 – 1021 + 1022 + 1023 + 1024 + 1025 + 1026 + 1027 + 1028+ 1029) ≥ 0	1018		10,147,560	9,246,733
50	I. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE	1019			
62	II. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE	1020			
630	III. POVEĆANJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA I NEDOVRŠENIH USLUGA	1021			
631	IV. SMANJENJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA I NEDOVRŠENIH USLUGA	1022			

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
51 osim 513	V. TROŠKOVI MATERIJALA	1023		81,666	43,167
513	VI. TROŠKOVI GORIVA I ENERGIJE	1024		159,381	125,984
52	VII. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI	1025		6,292,039	6,010,543
53	VIII. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	1026		1,359,860	1,116,704
540	IX. TROŠKOVI AMORTIZACIJE	1027		1,250,000	1,222,028
541 do 549	X. TROŠKOVI DUGOROČNIH REZERVISANJA	1028		50,000	50,000
55	XI. NEMATERIJALNI TROŠKOVI	1029		954,614	678,307
	V. POSLOVNI DOBITAK (1001 – 1018) ≥ 0	1030		28,866	381,110
	G. POSLOVNI GUBITAK (1018 – 1001) ≥ 0	1031			
66	D. FINANSIJSKI PRIHODI (1033 + 1038 + 1039)	1032		53,517	11,732
66, osim 662, 663 i 664	I. FINANSIJSKI PRIHODI OD POVEZANIH LICA I OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI (1034 + 1035 + 1036 + 1037)	1033		0	0
660	1. Finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica	1034			
661	2. Finansijski prihodi od ostalih povezanih pravnih lica	1035			
665	3. Prihodi od učešća u dobitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata	1036			
669	4. Ostali finansijski prihodi	1037			
662	II. PRIHODI OD KAMATA (OD TREĆIH LICA)	1038		38,517	4,044
663 i 664	III. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE (PREMA TREĆIM LICIMA)	1039		15,000	7,688
56	Đ. FINANSIJSKI RASHODI (1041 + 1046 + 1047)	1040		34,000	44,672
56, osim 562, 563 i 564	I. FINANSIJSKI RASHODI IZ ODNOSA SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA I OSTALI FINANSIJSKI RASHODI (1042 + 1043 + 1044 + 1045)	1041		0	0
560	1. Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	1042			
561	2. Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	1043			
565	3. Rashodi od učešća u gubitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata	1044			
566 i 569	4. Ostali finansijski rashodi	1045			
562	II. RASHODI KAMATA (PREMA TREĆIM LICIMA)	1046		24,000	34,703
563 i 564	III. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE I NEGATIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE (PREMA TREĆIM LICIMA)	1047		10,000	9,969
	E. DOBITAK IZ FINANSIRANJA (1032 – 1040)	1048		19,517	
	Ž. GUBITAK IZ FINANSIRANJA (1040 – 1032)	1049			32,940
683 i 685	Z. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1050		250,832	112,718
583 i 585	I. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1051			58,780

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
67 i 68, osim 683 i 685	J. OSTALI PRIHODI	1052		5,500	5,504
57 i 58, osim 583 i 585	K. OSTALI RASHODI	1053		60,000	42,913
	L. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1030 – 1031 + 1048 – 1049 + 1050 – 1051 + 1052 – 1053)	1054		244,715	364,699
	LJ. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1031 – 1030 + 1049 – 1048 + 1051 – 1050 + 1053 – 1052)	1055			
69-59	M. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1056			
59-69	N. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, RASHODI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1057			68,219
	NJ. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (1054 – 1055 + 1056 – 1057)	1058		244,715	296,480
	O. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (1055 – 1054 + 1057 – 1056)	1059		0	
	P. POREZ NA DOBITAK				
721	I. PORESKI RASHOD PERIODA	1060		90,000	165,874
deo 722	II. ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	1061			
deo 722	III. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	1062			
723	R. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODAVCA	1063			
	S. NETO DOBITAK (1058 – 1059 – 1060 – 1061 + 1062)	1064		154,715	130,606
	T. NETO GUBITAK (1059 – 1058 + 1060 + 1061 – 1062)	1065		0	
	I. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGAČIMA	1066			
	II. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VEĆINSKOM VLASNIKU	1067			
	III. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	1068			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	1069			

Извештај о новчаним токовима

Табела 22. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године (у хиљадама динара)

Pozicija	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	3001	10,451,147	10,142,785
1. Prodaja i primljeni avansi	3002	10,046,003	9,362,102
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	3003	38,517	4,044
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	3004	366,627	776,639
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	3005	9,121,610	8,879,021
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	3006	2,655,571	2,448,494
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	3007	6,292,039	6,159,581
3. Plaćene kamate	3008	24,000	47,010
4. Porez na dobitak	3009	150,000	223,936
5. Odlivi po osnovu ostalih javnih prihoda	3010		
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	3011	1,329,537	1,263,764
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	3012		
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	3013	-	-
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	3014		
2. Prodaja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3015		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	3016		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	3017		
5. Primljene dividende	3018		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	3019	4,306,132	1,760,510
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	3020		
2. Kupovina nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3021	4,306,132	1,760,510
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	3022		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	3023		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	3024	4,306,132	1,760,510
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 5)	3025	2,809,000	888,619
1. Uvećanje osnovnog kapitala	3026		
2. Dugoročni krediti (neto prilivi)	3027	2,809,000	888,619
3. Kratkoročni krediti (neto prilivi)	3028		
4. Ostale dugoročne obaveze	3029		

Pozicija	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
5. Ostale kratkoročne obaveze	3030		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 6)	3031	472,000	520,688
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	3032		
2. Dugoročni krediti (odlivi)	3033	472,000	520,688
3. Kratkoročni krediti (odlivi)	3034		
4. Ostale obaveze (odlivi)	3035		
5. Finansijski lizing	3036		
6. Isplaćene dividende	3037		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	3038	2,337,000	367,931
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II-I)	3039		
G. SVEGA PRILIV GOTOVINE (3001 + 3013 + 3025)	3040	13,260,147	11,031,404
D. SVEGA ODLIV GOTOVINE (3005 + 3019 + 3031)	3041	13,899,742	11,160,219
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE (3040 – 3041)	3042		
E. NETO ODLIV GOTOVINE (3041 – 3040)	3043	639,595	128,815
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	3044	1,840,138	1,969,208
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3045		
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3046		255
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA (3042 – 3043 + 3044 + 3045 – 3046)	3047	1,200,543	1,840,138

2. ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

Зоран Костић

Ознаке и скраћенице

ACC	Area Control Centre (Центар обласне контроле летења)
ADS-B	Automatic dependent surveillance-broadcast (Аутоматско поуздано праћење ваздухоплова - предаја)
AFTN	Aeronautical Fixed Telecommunication Network (Фиксна ваздухопловна телекомуникациона мрежа)
AIP	Aeronautical Information Publication (Зборник ваздухопловних информација)
AIS	Aeronautical Information Services (Услуге ваздухопловног информисања)
AMHS	ATS Message Handling System (Систем за обраду порука у ваздушном саобраћају)
ASM	Airspace Management (Управљање ваздушним простором)
ATC	Air Traffic Control (Контрола ваздушног саобраћаја)
ATFCM	Air Traffic Flow and Capacity Management (Управљање протоком ваздушног саобраћаја и капацитетом)
ATM	Air Traffic Management (Управљање ваздушним саобраћајем)
ATS	Air Traffic Services (Услуге у ваздушном саобраћају)
CAMO	Continuing Airworthiness Management Организација (Организација за обезбеђивање континуалне пловидбености)
CCC	Центар контроле летења
CNS	Communication, Navigation, Surveillance Services (Услуге комуникације, навигације и надзора)
CPL	Commercial Pilot Licence (Дозвола професионалног пилота ваздухоплова)
CRCO	Central Route Charges Office (Eurocontrol служба за наплату рутних накнада)
DME	Distance Measuring Equipment (Опрема за мерење удаљености)
DPS	Data Processing System (Систем за обраду података)
DVOR	Doppler VOR (Доплерски VOR)
EAD	European AIS Database (Европска AIS база података)
EASA	European Aviation Safety Agency (Европска Агенција за безбедност ваздухопловства)
EATMP	European ATM Plan (Европски план за управљање ваздушним саобраћајем)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Европска банка за обнову и развој)
ECAA	European Common Aviation Area (Заједничко европско подручје)
ECAC	European Civil Aviation Conference (Европска конференција за цивилно ваздухопловство)
EIB	European Investment Bank (Европска инвестициона банка)
ESSIP	European Single Sky Implementation (Европски план имплементације Јединственог неба)
FAMUS	Future ATM Modernization and Upgrade System (Пројекат будуће модернизације и унапређења система управљања ваздушним саобраћајем)
FIN	Финансијска служба
FIR	Flight Information Region (Област летних обавештења)
FPL	Flight Plan (План лета)
FTO	Flight Training Organisation (Организација за летачку обуку)
HUM	Служба за људске ресурсе
IACA	International Air Carrier Association (Међународно удружење авио превозилаца)
ICAO	International Civil Aviation Organization (Међународна организација за цивилно ваздухопловство)
ICT	Information and communications technology (Информационо комуникационе технологије)
ILS	Instrument Landing System (Систем слетања по инструментима)

IP	Internet Protocol (Интернет протокол)
ISO	International Organization for Standardization (Међународна организација за стандардизацију)
IT	Information Technology (Информационе технологије)
KAB	Кабинет
KAL	Служба за калибражу
LSSIP	Local Single Sky Implementation Plan (Локални план имплементације јединственог неба)
MET	Ваздухопловно-метеоролошка служба
NAB	Набавна служба
OLDI	On-Line Data Interchange (Размена података са рачунаром прикљученим на мрежи)
PANS OPS	Procedures for Air Navigation Services - Aircraft Operations (Процедуре за услуге у ваздушној пловидби – Операције ваздухоплова)
PAR	Служба за планирање и извештавање
PTT	Part Task Trainer (Обука на компјутерском тренажеру)
SAA	SMATSA Ваздухопловна академија
SBP	Strategic Business Plan (Стратешки план пословања)
SEC	Секретаријат
SES	Single European Sky (Јединствено европско небо)
SGS	Société Générale de Surveillance
SMATSA	Serbia and Montenegro Air Traffic Services Agency (Агенција за контролу летења Србије и Црне Горе)
SQS	Служба за безбедност, квалитет и обезбеђивање
STATFOR	Eurocontrol Air Traffic Statistic and Forecast Unit (Eurocontrol јединица за статистику и прогнозе)
TEA	Test for English for Aviation (Тест из ваздухопловног енглеског језика)
TRE	Центар за обуку
TWR	Aerodrome Control Tower (Аеродромски контролни торањ)
UHF	Ultra High Frequency (Ултрависока учестаност)
UIR	Upper Information Region (Област летних обавештења на већим висинама)
UPS	Uninterrupted Power Supply (Извор непрекидног напајања)
VCS	Voice Communication System (Систем за гласовну комуникацију)
VDF	Very high frequency Direction-Finding station (Радио гониометарска станица врло високе учестаности)
VHF	Very High Frequency (Врло висока учестаност)
VOR	VHF Omnidirectional Radio Beacon (Свесмерни радио фар врло високе учестаности)
WMO	World Meteorological Organization (Светска метеоролошка организација)
BMO	Ваздухопловно метеоролошко особље
ВМЦ	Ваздухопловни метеоролошки центар
ДЦВ	Директорат Цивилног Ваздухопловства
ЗРНС	Земаљска радио-навигациона средства
РС	Радарска станица
ТКЛ	Терминална контрола летења
ЦКЛ	Центар контроле летења

Прилози

Прилог 1 – Организациона структура Друштва

